

**ЛУГАНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВО-ЦИВІЛЬНА АДМІНІСТРАЦІЯ**

**ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ, ТОРГІВЛІ
ТА ТУРИЗМУ**

**ПАСПОРТ
ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
РОЗВИТОК В ДИНАМІЦІ**

Сєвєродоноєцьк 2016

**Адміністративна карта
Луганської області**

Герб Луганської області

Прапор Луганської області

ЗМІСТ

1. Загальні відомості про Луганську область	4
Адреса облдержадміністрації	4
Площа	4
Відстані	4
Географічні дані	4
Кордони	4
Адміністративно-територіальні одиниці	4
Населення	5
Історична довідка	5
Природні ресурси	6
Заповідники	8
Структура земельного фонду	8
Питома вага області в економіці України	8
2. Промисловий комплекс	9
Структура промислового виробництва	9
Обсяги реалізованої промислової продукції	10
3. Сільське господарство	17
4. Будівельна діяльність	21
5. Зовнішньоекономічна діяльність	22
6. Інвестиційна діяльність	24
7. Житлово-комунальне господарство	25
8. Демографічна ситуація	27
Наявне населення	27
Економічна активність населення	28
Заробітна плата	29
Заборгованість із заробітної плати	29
9. Освіта	31
10. Охорона здоров'я	35
11. Культура	36
12. Фізкультура і спорт	37

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ЛУГАНСЬКУ ОБЛАСТЬ

Адреса облдержадміністрації

93406 м. Сєвєродонецьк,
проспект Центральний, 59,
телефон (+38 0645) 70-50-85,
факс (+38 0645) 70-50-86,
електронна пошта info@loga.gov.ua

Площа

26,7 тис. км²
4,4 % від території України, 10 місце серед областей
18,3 тис. км² – площа території області, яка підконтрольна українській владі
3,0 % від території України

Відстані

Відстань від Сєвєродонецька до Києва:
шосейними дорогами 734 км
залізницею від Лисичанська до Києва 727 км

Географічні дані

Область розташована у північно-східній степовій фізико-географічній зоні.
По території області протікає 122 річки.

Найбільші:

- Сівєрський Донець, довжиною 265 км
- Айдар, довжиною 264 км
- Лугань, довжиною 198 км
- Красна, довжиною 131 км
- Деркул, довжиною 163 км

Найвища точка – г. Могила Мечетна – 367 м

Середньомісячні температури:
літня - (+) 24,7°C, зимня - (-) 6,3°C.

Кількість опадів – 500 мм в рік

Кордони: Межує з Белгородською, Воронежською, Ростовською областями Російської Федерації, Харківською та Донецькою областями.
Довжина державного кордону 746 км.

Адміністративно-територіальні одиниці (за даними Держстату України, в цілому по області):

Міст всього – 37,

з них:

обласного підпорядкування – 14: Луганськ, Алчевськ, Антрацит, Брянка, Кіровськ, Краснодон, Красний Луч, Лисичанськ, Первомайськ, Ровеньки, Рубіжне, Свердловськ, Сєвєродонецьк, Стаханов;

районного підпорядкування – 23.

Районів – 18:

Антрацитівський, Біловодський, Білокуракинський, Краснодонський, Кременський, Лутугинський, Марківський, Міловський, Новоайдарський, Новопсковський, Перевальський, Попаснянський, Сватівський, Свердловський, Станично-Луганський, Старобільський, Слов'яносербський, Троїцький.

Селищ міського типу – 109, селищ – 206, сіл – 782.

Адміністративно-територіальні одиниці підконтрольні українській владі:
міста обласного підпорядкування – Лисичанськ, Рубіжне, Северодонецьк;
райони – Біловодський, Білокуракинський, Кременський, Марківський, Міловський, Новоайдарський, Новопсковський, Попаснянський, Станично-Луганський, Старобільський, Слов'яносербський, Троїцький.

Населення

Станом на 01.01.2016 (за даними Держстату України) наявне населення складає 2205,4 тис. осіб (5,2 % від населення України), у тому числі:

міське – 1916,2 тис. осіб;

сільське – 289,2 тис. осіб.

Мешкає в обласному центрі – 440,7 тис. осіб.

По територіям, підконтрольним українській владі чисельність наявного населення на 01.01.2016 складає 711,7 тис. осіб

Мешкає в м. Северодонецьк – 117,5 тис. осіб.

Історична довідка

Луганська область має давню історію. Перші пам'ятки відносяться до палеолітового часу. В епоху міді-бронзи тут мешкали скотарські та землеробські племена, які залишили після себе численні курганні могильники та поселення. Пізніше тут мешкали кіммерійці, скіфи та сармати, по території кочували тюркські племена.

Після татаро-монгольської навали довгий час територія була малозаселена і мала назву «Дике поле». Інтенсивне заселення почалося в XVII сторіччі після закінчення визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького. Запорізькі козаки створювали свої зимівники, будували села і слободи селяни з лівобережної та правобережної України, з центральних губерній Росії.

У середині XVIII сторіччя поселилися колоністи-вихідці з Балкан, в основному, православного віросповідання – серби, молдавани. Тоді і виникла адміністративно-територіальна одиниця – Слов'яносербія.

У першій половині XIX сторіччя землі області входили до різних губерній: Старобільський повіт до Харківської, Слов'яносербський та Бахмутський повіт до Катеринославської, до складу війська Донського входили землі Станично-Луганського, Свердловського, Антрацитівського районів. До складу Воронезької губернії входила частина Біловодського району.

У першій чверті XVIII сторіччя почалися роботи з дослідження в краї покладів кам'яного вугілля, перші промислові розробки якого було розпочато в 1790 році в районі Лисячого Байраку (Лисичанськ) для потреб Чорноморського флоту.

У 1795 році починається будівництво Луганського ливарного заводу, робітниче селище якого згодом переросло в сучасне м. Луганськ. У жовтні 1800 року завод дав перший чавун. Для виплавки металу вперше в Росії було застосовано кокс, випалений у Лисичанську. З цього часу Луганщина інтенсивно розвивалась як вугільно-металургійний комплекс.

У 1895 році в Луганську споруджується патронний, у 1896 році – паровозобудівний заводи. У ці роки почали діяти емальовальний, спиртоочисний, пивоварний, шкіряний та інші заводи.

У червні 1938 року була заснована Ворошиловградська область, до складу якої увійшли 4 міста, 28 районів. На січень 1939 року в області мешкало 1 млн 837 тис. чоловік, з яких – 65,8 % сільського населення, 34,2 % – міського. У 1958 році вона перейменована в Луганську, у 1970 році – у Ворошиловградську, а з 1990 року знову в Луганську область.

Протягом останніх 100 років, завдяки енергійному розвитку всієї України в цілому, Луганська область перетворилась на регіон з розвинутими видобувними, виробничими та торговельними інфраструктурами. На теперішній час вона є великим промисловим регіоном. У сільському господарстві завершується реформування власності та виробничих відносин. Збільшується питома вага фермерських господарств.

Луганська область розвиває свій економічний потенціал у тісному зв'язку з багатьма регіонами СНД і країн далекого зарубіжжя. Підтримуються торговельно-економічні та гуманітарні відносини з понад 60 країнами.

Природні ресурси

За довгу історію геологічного розвитку планети, в надрах сформувалися різноманітні **корисні копалини**. Наш край не був винятком.

Історія розвитку Донецького кам'яновугільного басейна розпочалася в 1700 році із виходом наказу Петра I про пошук рудних родовищ в Росії. На території Донбасу такі пошуки вів Григорій Капустін (1721-1723 рр.). А перша промислова розробка й використання вугілля в краї розпочалася на соляних промислах поблизу м. Бахмута (зараз Артемівськ Донецької області) під керівництвом Микити Вепрейського й Семена Чиркова у 1723-1724 рр.

І досі кам'яне вугілля не втратило свого значення. На долю Луганської області припадає біля третини усіх балансових запасів кам'яного вугілля українського Донбасу. В її межах розповсюджені усі марки вугілля від довгополум'яних до антрацитів.

При підземному видобуванні кам'яного вугілля на поверхні утворюються терикони (в області їх більше ніж 500). Це агресивні джерела забруднення оточуючого середовища. І ця екологічна проблема потребує свого вирішення. На території області розвідано та експлуатується більше ніж 12 газових родовищ, хоча запаси газу незначні.

На півдні, в жилах Нагольного кряжу залягають срібно-свинцево-цинкові руди, а також золото, яке відкрите порівняно недавно в районі с. Бобрикове. Але родовища поки що не розробляються, тому що потребують вивчення.

На території області широко розповсюджені поклади пісковиків, вапняків, мергелів, крейди, вогнетривкої та пластичної глини, пісків, які використовуються як природні будівельні матеріали та як сировина для їх виготовлення. Внаслідок видобутку корисних копалин завдається значної шкоди навколишній природі. Так, на долю Луганської та Донецької областей припадає понад 30 % порушених земель України.

На території краю виділяють три геоморфологічні області: Старобільське плато, Придонецьку рівнину та Донецьку височину.

Старобільське плато розташоване в північній частині області. Характеризується загальним нахилом поверхні в бік долини Сіверського Донця. Воно глибоко розчленоване річковою та яружно-балковою мережею.

Придонецька рівнина являє собою слабо хвилясту рівнину, на якій знаходяться давні річкові тераси, змінені процесами руйнації.

Донецька височина - давня гірська система, яка потерпіла значних змін. Вона поділяється на центральний (височинний) пояс та периферійні схили, найвища точка - г. Могила Мечетна (367 м).

Ґрунти області відрізняються значною строкатістю, різноманітністю (біля 200 видів). Переважаючими та найбільш цінними є чорноземи, добре вивчені основоположником генетичного ґрунтознавства В.В. Докучаєвим.

Горбкуватий характер рельєфу, континентальний клімат (особливо зливи влітку), особливості рослинності обумовлюють розвиток ерозійних процесів в краї (більше ніж 65 % с/г ділянок).

Не меншим багатством, ніж ґрунти, для області є **водні ресурси** – річки, озера, ставки, болота, підземні води. За запасами водних ресурсів область належить до недостатньо забезпечених. Головна річка краю – Сіверський Донець – основне джерело питного, технічного та господарсько-побутового водопостачання. За скиданням забруднених стічних вод Луганська область належить до найбільш неблагонадійних. В краї побудовано чимало очисних споруд, але обстановка з очищенням стічних вод до сьогодні залишається напруженою.

Флора, фауна

Луганська область лежить у межах Причорноморської (Понтичної) степової геоботанічної провінції. Природна рослинність збереглася лише в заповідних степах і на ділянках, малопридатних для землекористування. В основному це злаки (різні види ковила, типчак, келерія, пирій), напівпосухостійке різнотрав'я (гадючник звичайний, півонія вузьколиста, шавлія поникла та ін.), бобові (конюшина, люцерна та ін.). На кам'янистих відслоненнях вапняків, пісковиків і глинистих сланців поширені чебрець вапняковий, ковила; на відслоненнях крейди крейдяних мергелів – гісоп крейдяний, льонок крейдяний, ранник крейдяний, полин білий. Ліси представлені 3 основними типами: байрачні (дуб, ясен, клен, берест, груша, яблуня; в підліску – глід, шипшина, терен, крушина, бузина); заплавні (вільха, осика, тополя, верба та ін.) та вододільні лісостепові (дуб, ясен, клен, груша; в підліску – глід, крушина, свидина, бузина). Природних лісів мало, більшість з них насаджена. Площа полезахисних лісосмуг 20,5 тис. га (акація, дуб, клен, ясен та ін.).

Луганська область належить до Українського степового зоогеографічного округу. Фауна його налічує 47 видів риб, 9 – плазунів, близько 250 – птахів, близько 60 – ссавців (в основному степові і деякі лісові види). Серед ссавців найпоширеніші гризуни (ховрах, тушканчик, полівка сіра, полівка степова, сліпак, бабак); з хижих тварин – тхір-перев'язка, тхір степовий і тхір лісовий, лисиця звичайна та лисиця корсак, вовк,

трапляються куниця, ласка, борсук; серед птахів – жайворонки, перепілки, сірі куріпки, зрідка дрофа, журавель, орел степовий; серед плазунів – вуж, ящірка, полоз жовтобрюхий, гадюка степова. На території області акліматизовано єнотовидного собаку, благородного оленя, плямистого оленя, європейську козулю, білку-телеутку, нутрію, ондатру, бобра, фазана.

Головними природними рекреаційними ресурсами є мінеральні води різних типів: хлоридно-натрієві малої мінералізації (Новопсков), гідрокарбонатно-сульфатні, сульфатні і сульфатно-хлоридні натрієві малої і середньої мінералізації (Попаснянський р-н), бромні хлоридні натрієві (Попаснянський, Старобільський р-ни), слаборадонові (Кремінна). Бромні води використовують у Старобільській бальнеофізіотерапевтичній лікарні. Здійснюється промисловий розлив мінеральної води (айдарська).

Заповідники

Станом на 01.01.2016 на території області, яка контролюється українською владою, розташовано 126 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення загальною площею 74,6 тис. га. Відношення площі природно-заповідного фонду до території області, яка підконтрольна українській владі, складає 4,03 %.

За 2015 рік створено 3 нові заповідні території місцевого значення, Указом Президента України оголошено ботанічну пам'ятку природи загальнодержавного значення.

Державними лісомисливськими господарствами області у 2015 році створено лісових культур на площі 422 га.

Структура земельного фонду:

Загальна земельна площа	– 2668,3 тис. га
у тому числі: сільськогосподарські угіддя	– 1909,4 тис. га (71,6 %)
із них: рілля	– 1279,7 тис. га (13,3 %)
Ліси та інші лісовкриті площі	– 355,1 тис. га
За даними Департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації, по підконтрольним українській владі територіям:	
Загальна земельна площа	– 1831,9 тис. га
у тому числі: сільськогосподарські землі всього	– 1440,7 тис. га
із них: сільськогосподарські угіддя	– 1406,1 тис. га (97,6 %)
із них: рілля	– 984,5 тис. га (68,3 %)
Ліси та інші лісовкриті площі	– 244,4 тис. га

Питома вага області в економіці України:

Обсяг реалізованої промислової продукції	– 1,7 %
Валова продукція сільського господарства	– 1,7 %
Оборот роздрібною торгівлі	– 0,8 %

2. ПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС

Луганська область до початку проведення антитерористичної операції мала значний економічний потенціал і входила до п'ятірки найбільш міцних промислово-економічних регіонів України.

Основними галузями промислового комплексу були металургія, хімічна промисловість, виробництво коксу і продуктів нафтопереробки, вугільна промисловість, машинобудування.

В Луганській області, на території підконтрольній українській владі, здійснюють виробничу діяльність 513 промислових підприємств (27,2 % від загальної кількості промислових підприємств до початку проведення антитерористичної операції), з них 7 – великих, 97 – середніх та 409 – малих. Кількість зайнятих працівників складає 79114 осіб (34,4 % до 2013 року). Основні підприємства зосереджені у містах Северодонецьку, Рубіжному, Лисичанську, Кремінній.

Структура промислового виробництва

(у % до загального обсягу реалізованої продукції області):

Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	21,9
Переробна промисловість	60,6
з неї:	
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	2,2
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	0,3
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	9,5
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	8,2
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	1,1
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	19,4
Машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	5,1
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	16,5
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	1

Обсяги реалізованої промислової продукції

Обсяг реалізованої промислової продукції за 2015 рік склав 24,9 млрд грн, (1,7 % від загальних обсягів по країні).

Обсяги реалізованої промислової продукції за 2015 рік у розрахунку на одну особу становлять 1108,7 грн.

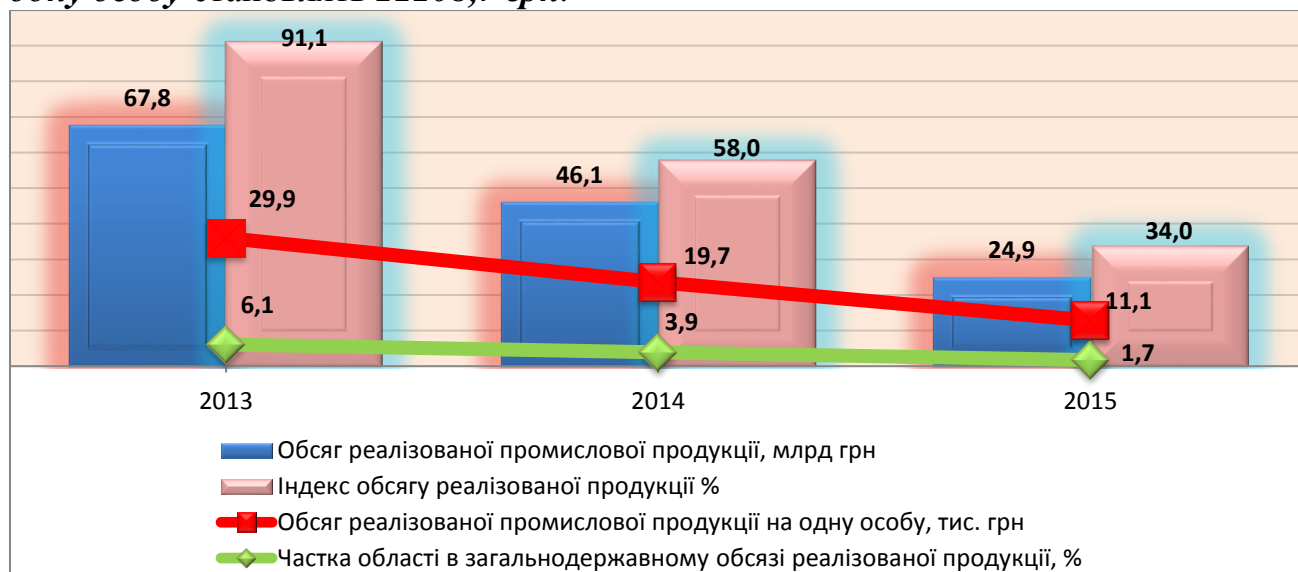

Рис. 2.1 Динаміка розвитку промислового комплексу Луганської області

Проведення антитерористичної операції на території області суттєво відобразилося на роботі промислового комплексу. Найбільше зосередження промислових об'єктів господарювання опинилися на території непідконтрольній українській владі. Загострення ситуації в області призвело до зниження виробництва промислової продукції.

Індекс промислової продукції у 2015 році досяг найгіршого показника – 34,0 % (по Україні –87,0%).

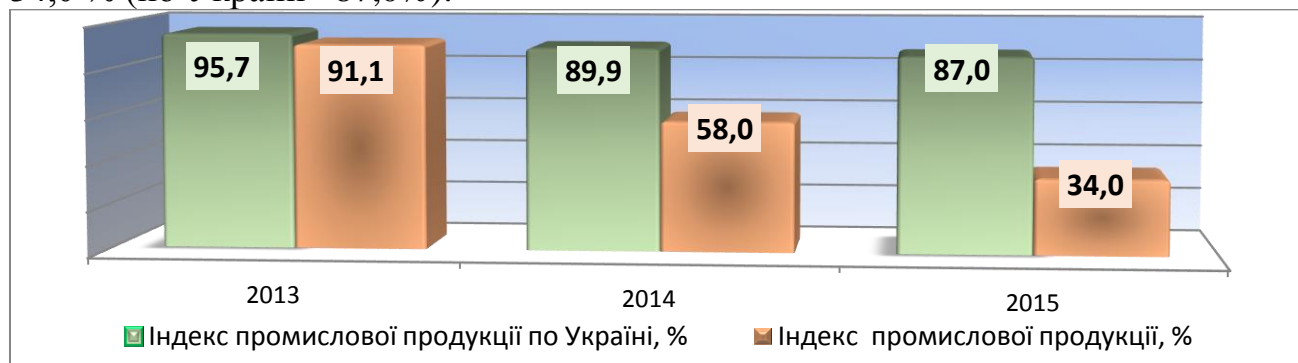

Рис. 2.2 Динаміка індексів промислового виробництва

Переробна промисловість

До підприємств основного кола статистичної звітності з *виробництва коксу та продуктів нафтоперероблення* відносяться ПрАТ «ЛИНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

ПрАТ «ЛИНІК» з березня 2012 року виробництво повністю зупинене. З березня 2013 року власником підприємства стала Національна Компанія «Роснафта».

На підприємстві ведуться роботи щодо відновлення виробництва поліпропілену (ремонт технічного обладнання, апаратів, трубопроводів, тощо).

ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» знаходиться на непідконтрольній українській владі території. Середньооблікова кількість працюючих на підприємстві складає 11818 осіб. За 2015 рік вироблено товарної продукції на суму 3384,5 млн грн. У натуральному виразі обсяг коксу склав 1058,5 тис. тонн (55,1 % до 2014 року).

Першочерговими для відновлення роботи підприємства залишаються питання:

- звільнення від сплати акцизного податку на метанол, який використовується ПрАТ «ЛИНІК» як сировина для виробництва нафтопродуктів, шляхом внесення змін до Переліку підприємств, які отримують або ввозять на митну територію України речовини, що використовуються як компоненти моторних палив, для використання як сировини під час виробництва в хімічній промисловості, та річних обсягів квот на відвантаження або ввезення таких речовин, затвердженого постановою КМУ від 04.03.2013 № 158;

- стале енергозабезпечення Луганської області (специфікою роботи підприємства є безперервний виробничий цикл та підвищена вибухонебезпечність у разі нестабільного енергопостачання).

Основними проблемними питаннями залишаються висока ціна на енергоносії та відсутність резервних ліній енергопостачання.

Основними бюджетоутворюючими підприємствами галузі **металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів** є ПАТ «Алчевський металургійний комбінат», ПАТ «Стахановський завод феросплавів», ПАТ «Луганський трубний завод», Лутугинський державний науково-виробничий валковий комбінат, ТОВ «Метали і полімери». Фактично усе металургійне виробництво на цей час знаходиться на непідконтрольній українській владі території області.

У 2015 році ПАТ «Алчевський металургійний комбінат», основне підприємство галузі, виробило лише 623,5 тис т прокату (26,9 % до 2014 року). Частка в структурі реалізації промислової продукції області складає 19,3 %.

Практично все виробництво **хімічних речовин і хімічної продукції** зосереджено на підконтрольній українській владі території. Основними підприємствами галузі є: ПрАТ «Сєверодонецьке об'єднання «Азот», ДП «Хімічний завод «Південний», ТОВ СП «Укрзовніштрейдінвест», ТОВ «Рубіжанський трубний завод», РКХЗ «Зоря», ТОВ НВП «Зоря».

Серед великих підприємств на непідконтрольній території залишилися ПАТ «Стахановський завод технічного вуглецю» та ХКО ім. Г.І. Петровського.

Реалізація продукції підприємствами галузі у 2015 році склала 20,4 млрд грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 8,2 %.

Основні проблемні питання галузі – високі ціни на енергоносії, природний газ, що робить виробництво хімічної продукції нерентабельним, повна ізоляція енергозабезпечення Луганської області від об'єднаної енергосистеми України, значне скорочення експорту продукції через розірвання контрактів з контрагентами з Російської Федерації.

Провідні підприємства галузі **машинобудування** (ПАТ «Стахановський вагобудівний завод», ПрАТ «НВЦ «Трансмаш» та ряд інших) знаходяться на території непідконтрольній українській владі.

Основні підприємства галузі, що працюють на території підконтрольній українській владі: ПрАТ «СНВО «Імпульс», ТОВ НВП «Мікротерм», ТДВ «Сєвєродонецький завод хімічного нестандартизованого обладнання» та перереєстроване у 2015 році на територію, підконтрольну українській владі, ПАТ «Луганськтепловоз».

За 2015 рік ПрАТ «СНВО «Імпульс» вироблено товарної продукції на суму 303,4 млн грн (51,7 % до 2014 року), ТОВ НВП «Мікротерм» – 6,0 млн грн (106,2 %), ТДВ «Сєвєродонецький завод хімічного нестандартизованого обладнання» – 112,0 млн грн (19,6 %).

Реалізація продукції підприємствами галузі у 2015 році склала 1,3 млрд грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 5,1 %.

В галузі **текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів** працюють лише ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ, ФОП Смалій (ТОВ «Смалій») м. Рубіжне, ФОП Місюренко (ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура») та інші малі підприємства, які мають незначний вплив на обсяги виробництва.

Темп росту промислової продукції цих підприємств за 2015 рік до 2014 року складає:

- ТОВ ВТФ «Шарм» – в 2 р. (14,4 тис. швейних виробів);
- ФОП Смалій – 86,5 % (361,2 тис пар панчішно-шкарпеткових виробів).

Реалізація продукції підприємствами галузі у 2015 році склала 76,2 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 0,3 %.

Основні проблемні питання галузі – дефіцит кадрів (швачок, конструкторів швейних виробів, майстрів швейного виробництва), відсутність замовлень, ринків збуту продукції.

Основне підприємство галузі **виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність**, яке виробляє 90,0 % обсягів товарної продукції, є ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат» – відомий виробник високоякісної тари і упаковки з гофрованого картону не тільки в Україні, але і за її межами.

Реалізація продукції за 2015 рік склала 2,4 млрд грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 9,5 %.

Добувна промисловість. На території підконтрольній українській владі працюють лише 4 шахти ПАТ «Лисичанськвугілля» та 4 із 7 шахт ДП «Первомайськвугілля». У 2015 році видобуто 911,6 тис. тонн вугілля, що становить 63,5 % від планового завдання, та на 6,9 тис. тонн менше 2014 року:

– ПАТ «Лисичанськвугілля» – 545,8 тис. тонн (75,8 % від планового завдання, на 99,2 тис. тонн менше ніж у 2014 році);

– ДП «Первомайськвугілля» – 365,8 тис. тонн (51,2 % від планового завдання, на 92,3 тис. тонн більше ніж у 2014 році).

За 2015 рік вугледобувними підприємствами реалізовано вугільної продукції на суму 572,3 млн грн, що на 338,7 млн грн більше ніж у 2014 році.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 22,3 %.

Основними проблемами роботи вугледобувних державних підприємств є: відсутність фінансування з держбюджету на капітальне будівництво та технічне переоснащення; включення до переліку вугледобувних підприємств, що заплановано передавати на консервацію, шахт «Привільнянська» і «Новодружеська» ПАТ «Лисичанськвугілля», «Гошківська» і «Первомайська» ДП «Первомайськвугілля»; загроза підтоплення діючих шахт «Золоте», «Карбоніт», «Гірська» внаслідок перетоку шахтних вод з шахти «Первомайська», яка залишилася на непідконтрольній українській владі території.

Електроенергетичну галузь області представляють:

– енергогенеруючі підприємства: ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК «Східенерго», ДП «Северодонецька ТЕЦ»; блок-станції підприємств ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», ПАТ «Алчевський коксохімзавод», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря», які виробляють електроенергію для власних потреб;

– енерготранспортуюче підприємство: Луганські магістральні електричні мережі;

– енергопостачальні підприємства: ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» та Луганська філія ДП «Регіональні електричні мережі».

Свою діяльність підприємства галузі здійснюють у рамках Оптового ринку електроенергії України.

Через знаходження Луганської ТЕС в зоні бойових дій пошкоджено значну кількість ліній електромереж (на балансі підприємства 20 повітряних ліній, в робочому стані залишилися лише 10) та обладнання (на станції із 6 енергоблоків працюють лише 4 з видачею навантаження 480 МВт/добу). Загальні збитки підприємства становлять орієнтовно 130,4 млн грн.

У 2015 році зменшено виробництво електроенергії у порівнянні з 2014 роком на 51,3 %. Зменшення обсягів виробництва пояснюється значним пошкодженням енергооб'єктів в результаті проведення бойових дій в області.

Основні проблеми галузі – відсутність вирішення питання реконструкції ДП «Севєродонецька ТЕЦ», яка є на сьогодні єдиним резервним джерелом забезпечення регіону електроенергією; ізолюваність від єдиної енергосистеми України; необхідність будівництва нової підстанції та повітряної лінії для надійного енергозабезпечення регіону.

Газову промисловість області представляє ПАТ «Луганськгаз», яке є суб'єктом природної монополії на ринку розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ.

Протягом 2015 року видобуто на газоконденсатних родовищах області 272,2 млн м³ природного газу, що на 54,0 %

менше, ніж у 2014 році, за рахунок закритих родовищ, які територіально залишилися на непідконтрольній українській владі території.

Протягом 2014-2015 років у впровадженні господарської діяльності ПАТ «Луганськгаз» в результаті проведення антитерористичної операції склалась вкрай складна ситуація. В результаті бойових дій пошкоджено велику кількість газопроводів та споруд, що призвело до величезних втрат природного газу та майна компанії.

У вирішенні питання продовольчої безпеки області значне місце займає **харчова промисловість**, яка на цей час представлена 127 підприємствами, з яких 85 – малі підприємства.

За підсумками роботи харчової та переробної галузі в 2015 році індекс промислового виробництва становить 86,3 %. Реалізовано продукції у діючих цінах на 760,6 млн грн. Протягом 2015 року спостерігалось зниження обсягів виробництва майже всіх продуктів харчування за винятком кисломолочної продукції, хлібобулочних виробів, олії, круп.

Хлібопекарська галузь нараховує 36 підприємств з загальною річною виробничою потужністю 65,8 тис. тонн. Річна потреба населення області в хлібобулочних výroбах складає 64,4 тис. тонн. Асортимент виробленої продукції більше 300 видів хлібобулочних та кондитерських виробів. У порівнянні з минулим роком обсяг виробництва хлібобулочних виробів збільшено на 25,6 % та складає 9235 тонн.

Молокопереробна галузь представлена 6 підприємствами: ПрАТ Аграрно-переробне підприємство «Редан», ПрАТ «Біловодський МРЗ», ПП «Продгрупсервіс», ПАТ «Старобільський завод ЗНМ», ТОВ «Айдар», ТОВ «Марківський сироробний завод», потужність яких складає 118 тис. тонн на рік. Асортимент виробленої продукції понад 90 найменувань.

На промислову переробку надійшло 41,9 тис. тонн молока, що на 43,7 % менше рівня 2014 року. Масла вершкового вироблено 926 тонн, що на 11,0 % менше ніж у минулому році. Молока рідкого обробленого вироблено 2736 тонн, що на 6,0 % менше. Разом з тим збільшено випуск кисломолочної продукції на 24,0 % (на 448 тонн).

Основними причинами зниження обсягів виробництва є порушення торговельних прямих зв'язків з супермаркетами, розташованими на територіях непідконтрольних українській владі, жорстка конкуренція на ринку молочних продуктів, низький рівень використання виробничих потужностей (37,0 %).

М'ясопереробна галузь представлена 2 малими підприємствами потужністю 3,6 тис. тонн: ПП Любий Г.В. (Сватівський район), ПП «Воронянські ковбаси» (Попаснянський район). Випуск ковбасних виробів склав 730 тонн.

На м'ясопереробних підприємствах відсутні забійні цехи для сільськогосподарських тварин. Виробничу діяльність здійснюють на завізній сировині з інших областей. На промислову переробку власних м'ясних ресурсів надійшло 4 тонни при наявних власних ресурсах (32,3 тис. тонн). Це значно впливає на цінову політику та якість продукції. В області відсутнє сучасне підприємство з переробки м'яса та м'ясопродуктів, яке б забезпечило населенню в повному обсязі річну потребу споживання (32,1 тис. тонн) та відповідний асортимент.

Масложирова галузь області представлена 4 великими підприємствами (ТОВ «Сватівська олія», ТОВ «Слобожанський», ТОВ Кепітал Груп, філія ТОВ «Біловодський елеватор») та понад 20 мініцехів, виробничі потужності яких дозволяють переробляти 300 тис. тонн сировини. Виробництво олії у порівнянні з 2014 роком збільшено на 3,3 % і досягло 91,2 тис. тонн.

Зернопереробна галузь

Підгалузь з виробництва борошна представлена 2 великими підприємствами та 13 підприємствами малого та середнього бізнесу. Згідно фізіологічних норм споживання потреба населення в борошні складає 64,4 тис. тонн в перерахунку на зерно – 65,3 тис. тонн. Наявність продовольчого зерна – 652,1 тис. тонн.

Провідне підприємство ТОВ «Айдар Милам», окрім забезпечення внутрішнього ринку Луганської області, реалізує борошно в Донецьку, Харківську та Дніпропетровську області. Виробнича потужність 90,8 тис. тонн на рік. За 2015 рік вироблено борошна 73,8 тис. тонн, що на 5,0 % більше 2014 року.

Підгалузь з виробництва круп представлено 1 підприємством виробничою потужністю 4 тис. тонн. Асортимент виробленої продукції складає 10 найменувань. За 2015 рік обсяг виробництва становив 2,2 тис. тонн, що на 5,0 % більше минулого року. Річна потреба забезпечення населення крупами 6,7 тис. тонн.

З метою підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках 4 підприємствами впроваджено систему управління безпекою продуктів харчування (НАССР) та 4 підприємствами систему управління якістю підтверджено вимогами міжнародного стандарту (ISSO серії 9000 та 22000).

З метою розширення асортименту виробленої продукції та підвищення якості та безпеки харчової продукції у 2015 році 20 підприємствами харчової та переробної галузі розроблено більше 80 комплектів технічних інструкцій, карт та рецептур. Впроваджено у виробництво біля 100 видів нових найменувань продукції харчової промисловості.

3. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Агропромисловий комплекс Луганщини відрізняється певними особливостями, які обумовлені розташуванням області у різних природно-кліматичних зонах і є найменш сприятливим для ведення галузі рослинництва. Характерним є довгострокові бездошові періоди з високим рівнем температури повітря. Відмінні особливості ґрунтів і кліматичних характеристик області свідчать про те, що за рівними умовами вирощування сільськогосподарських культур, їх врожайність формується нижче, ніж у сусідніх областях (Донецькій, Дніпропетровській та Кіровоградській). За бонітетом ґрунтів область займає останні місця в Україні.

На територіях, підконтрольних українській владі знаходиться 1440,7 тис. га земель сільськогосподарського призначення, із яких 97,6 % сільськогосподарські угіддя (1406,1 тис. га), 68,3 % рілля (984,5 тис. га).

Виробничу діяльність здійснюють 1593 агропромислових формувань, з яких:

- 943 - фермерські господарства
- 150 - господарські товариства
- 113 - приватні підприємства
- 8 - виробничі кооперативи
- 4 - державні підприємства
- 375 - інші суб'єкти господарювання

та понад 43 тис. особистих селянських господарств.

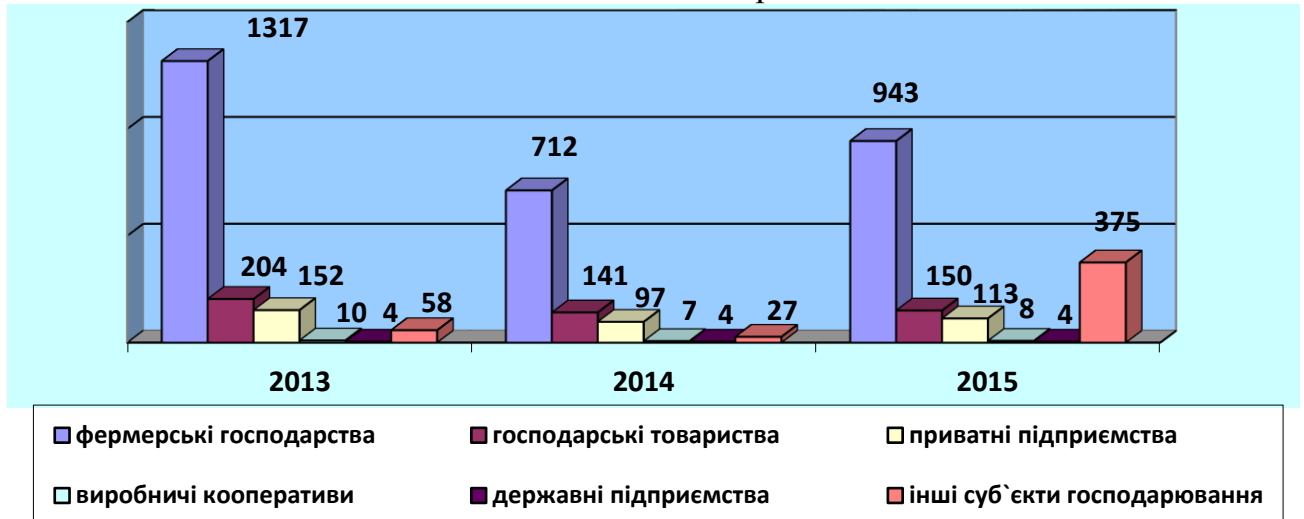

Рис. 3.1 Динаміка агропромислових формувань

Понад 47,0 % сільськогосподарського виробництва зосереджено в особистих селянських господарствах, зокрема переважна частина картоплі (99,3 %), фруктів (76,0 %), овочів (98,0 %), молока (81,0 %) та м'яса (85,0 %).

Більше 20 % особистих господарств реалізують власну вироблену продукцію переважно на локальних (місцевих) ринках.

Беручи до уваги напружену ситуацію в регіоні, ведення бойових дій на значній території області, у 2015 році по територіям підконтрольним українській владі зберігається тенденція до зменшення обсягів виробництва валової продукції. Так, у 2014 році зменшення складало 20,2 %, у 2015 році – 19,6 %.

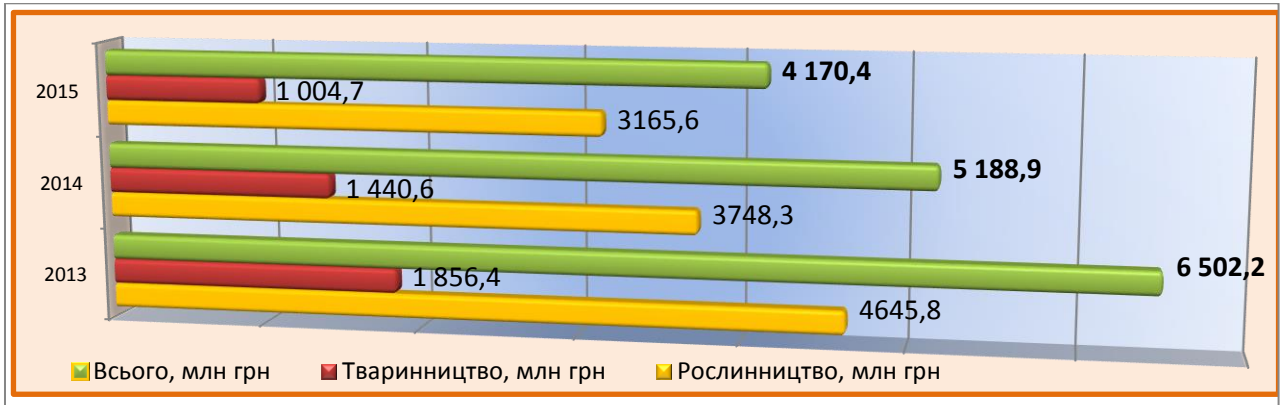

Рис. 3.2 Динаміка виробництва валової продукції сільськогосподарства

У січні–грудні 2015 року індекс обсягу сільськогосподарського виробництва порівняно з січнем–груднем 2014 року становив 77,8 %, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – 73,6 %, у господарствах населення – 83,5 %. Індекс обсягу виробництва продукції рослинництва становив 84,3 %, тваринництва – 60,9 %.

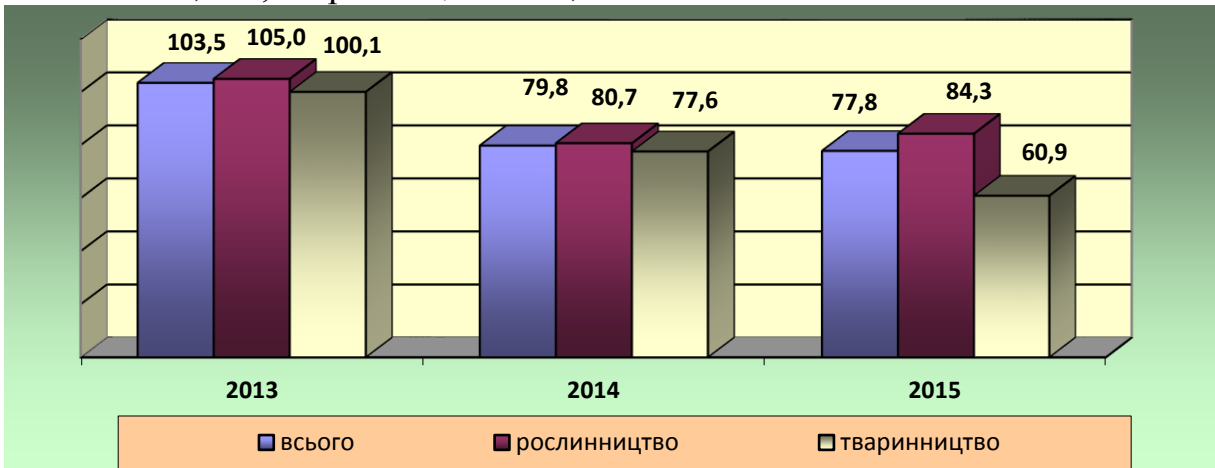

Рис. 3.3 Динаміка індексів сільськогосподарського виробництва, %

Аграрний сектор регіону представлений виробництвом зернових та масляничних культур і овочівництвом.

Внаслідок значного подорожчання мінеральних добрив (на 39,8 % у порівнянні з 2013 роком), паливо-мастильних матеріалів (на 180 %), відсутності кредитних ресурсів, посухи, яка спостерігалася протягом червня-жовтня 2015 року, виробництво основних сільськогосподарських культур в усіх категоріях господарювання, у порівнянні з попереднім роком, зменшилося: зернових та зернобобових – на 19,0 %, соняшника – на 7,8 %, картоплі – на 27,0 %, овочів – на 10,2 %.

Середня урожайність зменшилася: зернових та зернобобових – на 8,1 % (25,0 ц/га), соняшника – на 2,0 % (15,7 ц/га), картоплі – на 0,1 % (100,9 ц/га), овочів – на 1,8 % (182,5 ц/га).

Рис. 3.4 Динаміка виробництва продукції рослинництва, тис. тонн

Зазначені обсяги виробництва основних видів продукції галузі рослинництва дозволяють повною мірою забезпечити внутрішні потреби населення регіону в продуктах харчування.

Машино-тракторний парк оновлено 303 одиницями сільськогосподарської техніки на загальну суму 142 млн грн, з них: тракторів – 46, зернозбиральних комбайнів – 18, посівної техніки – 45, ґрунтообробної техніки – 95 одиниць.

Загальна кількість придбаної техніки у 2015 році в порівнянні з 2014 роком більше на 90 одиниць або 42,3 %. Середнє навантаження на один умовний зернозбиральний комбайн по області складає 353 га при середньодержавному показнику 217 га.

В області функціонують 4 фруктосховища загальною ємністю 2,7 тис. тонн, 1 овочесховище ємністю 1,1 тис. тонн. Діє 17 зерносховищ загальною місткістю яких складає 850,3 тисяч тонн.

У галузі сільського виробництва області тваринництво займає 24 % до валового виробництва сільськогосподарської продукції області.

Провідну роль в тваринництві посідають молочно-м'ясне тваринництво, птахівництво і вівчарство.

Господарствами населення у 2013 році утримувалося 67,7 % поголів'я ВРХ, у тому числі 73,8 % корів. Питома вага господарств населення у загальній кількості поголів'я скота поступово знижується. Так у 2015 році у господарствах населення утримувалося лише 60,3 % поголів'я ВРХ, у тому числі 68,6 % корів.

Частка поголів'я свиней у господарствах населення також зменшується, у 2015 році утримувалося 27,1 тис. голів свиней, або 41,4 %.

У сільськогосподарських підприємствах відбувається збільшення поголів'я свиней. Якщо у 2014 році поголів'я становило 35,1 тис. голів, то у 2015 році – 38,4 тис. голів, збільшення склало 3,3 тис. голів, або 9,4 %.

Поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств знизилось майже у 2 рази – з 112,4 тис. голів у 2013 році до 57,9 тис. голів у 2015 році, поголів'я корів з 55,3 тис. голів до 28,7 тис. голів.

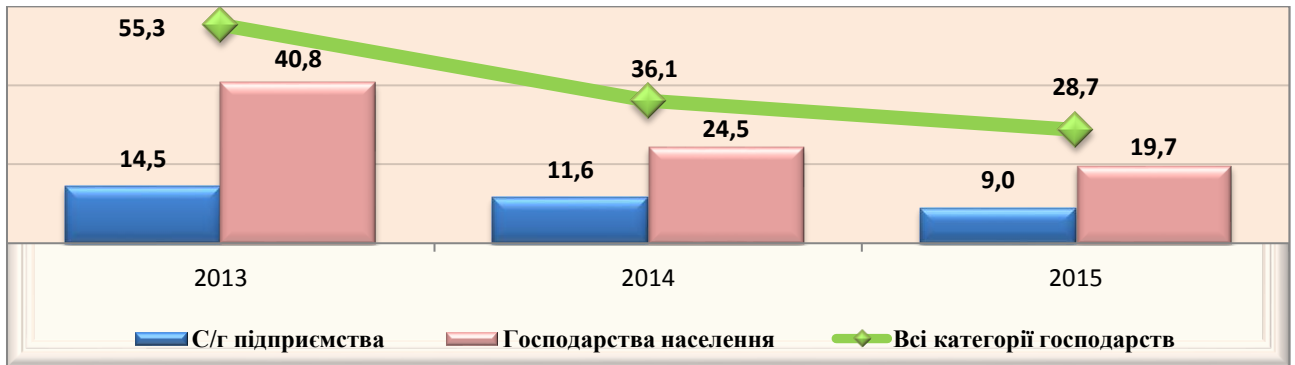

Рис. 3.5 Поголів'я корів, тис. голів

Проведення антитерористичної операції суттєво вплинуло на показники виробництва продукції галузі тваринництва. У 2014 році галузь опинилася у критичному стані. Так, виробництво м'яса зменшено на 71,0 %, молока – на 39,0 %, яєць – на 87,4 %.

У 2015 році ситуація в регіоні стабілізувалася, що позитивно відобразилося на показниках розвитку галузі. Виробництво м'яса збільшено на 67,4 %, молока – на 27,8 %, яєць – на 20,3 %.

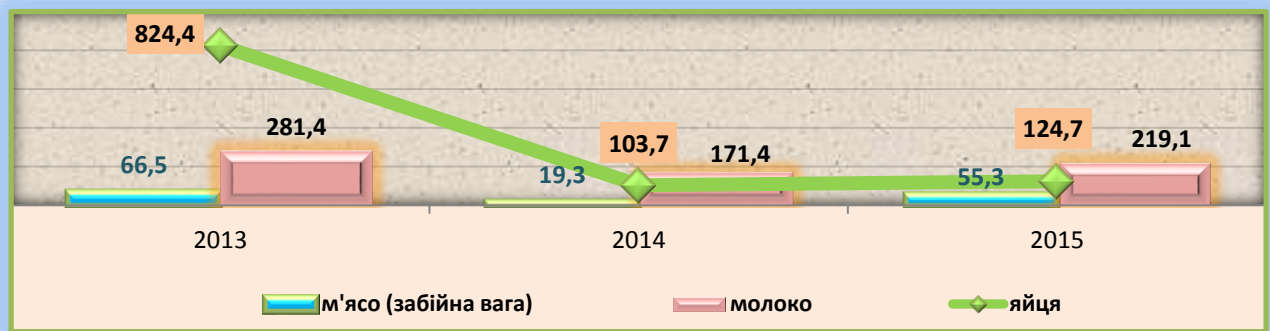

Рис. 3.6 Динаміка виробництва продукції тваринництва, тис. тонн

У 2015 році рівень рентабельності сільськогосподарського виробництва у сільськогосподарських підприємствах становив 61,8 %, що вище рівня 2014 року на 34,9 в.п.

Рівень рентабельності галузі рослинництва становив 68,2 %, який майже завжди прибутковий (2014 – 32,1 %), галузі тваринництва – збитковий – 0,8 % (2014 – збитковий – 7,8 %).

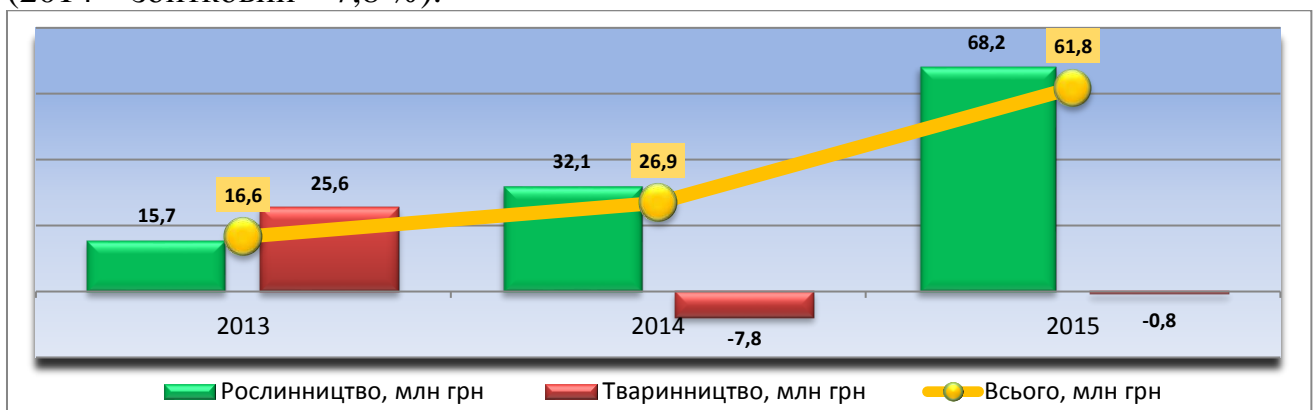

Рис. 3.7 Рівень рентабельності (збитковості), %

4. БУДІВЕЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Внаслідок проведення антитерористичної операції на значній території Луганської області, яка призвела до обмеженості коштів всіх рівнів та значного зменшення інвестицій в основний капітал, знизився показник будівельної активності. В області склалася негативна ситуація у сфері будівництва житла, реконструкції та модернізації об'єктів інфраструктури тощо.

Активні бойові дії на території області призвели до руйнації значної кількості будівель, як житлових так і нежитлових, інженерних споруд та до критичного падіння будівельної діяльності. У 2015 році індекс виконаних будівельних робіт склав 49,2 %. Обсяг будівельних робіт зменшився до 544,4 млн грн.

Рис. 4.1 Динаміка розвитку будівельної діяльності в області

Житлова проблема в області залишається однією з найгостріших соціально-економічних проблем. Будівництво майже не проводилося – основна робота у даному напрямку направлена на ремонт та відновлення пошкоджених об'єктів.

Внаслідок бойових дій на території, підконтрольній українській владі, зруйновано та пошкоджено 7356 житлових будинків. Потреба в коштах на їх відновлення складає близько 400,0 млн грн.

Всього за 2015 рік введено в експлуатацію 22237 м² загальної площі житла, що складає 40,4 % до минулого року (55,0 тис. м²) та 129,3 % до річного завдання (17200 м²).

Рис. 4.2 Динаміка обсягів введеного житла

5. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Показники зовнішньоекономічної діяльності, через конфлікт на сході України та загострення відносин з Росією зазнали негативних змін.

Зовнішньоторговельний оборот товарів та послуг області за 2015 рік становив 686,8 млн дол. США і зменшився порівняно з аналогічним періодом попереднього року на 79,0 % (2014 рік – 3267,5 млн дол. США).

Обсяги експорту товарів та послуг за 2015 рік порівняно з 2014 роком зменшилися на 87,1 %, **імпорту** – на 64,2 % і склали відповідно 271,9 та 414,9 млн дол. США. Негативне сальдо зовнішньоторговельного балансу області за січень-грудень 2015 року становило – 143,0 млн дол. США (у 2014 році сальдо позитивне 951,5 млн дол. США).

Рис. 5.1 Динаміка обсягів зовнішньоторговельного обороту товарів та послуг, млн дол. США

Оборот зовнішньої торгівлі товарами області за 2015 рік склав 576,2 млн дол. США і зменшився порівняно з 2014 роком на 80,3 %.

Обсяги експорту товарів у порівнянні з 2014 роком зменшилися на 86,4 %, **імпорту** – на 68,7 % і склали 257,8 та 318,4 млн дол. США відповідно. Негативне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 60,6 млн дол. США (у 2014 році сальдо позитивне – 888,5 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав **0,81** (по Україні – 1,02).

Рис. 5.2 Динаміка обсягів експорту та імпорту товарів, млн дол. США

Через складну економічну ситуацію в країні, зростання інвестиційних ризиків, зниження попиту на світових товарних та сировинних ринках відбулося скорочення обсягів виробництва продукції основних експортоорієнтованих галузей промисловості області.

Аналіз змін переліку країн експортерів та імпортерів товарів за останні роки, свідчить про те, що лідери в ньому залишилися майже незмінними. У зв'язку з наявністю на території області військового конфлікту, у 2015 році відбулося значне скорочення інвестиційної активності іноземних інвесторів по всіх галузях промисловості та інших сферах економічної діяльності. Це стосується іноземних інвесторів як з країн ЄС, так і з країн СНД.

Протягом 2015 року, в цілому по області, до країн ЄС було експортовано 43,7 % усіх товарів, до Росії – 39,7 %.

Найбільші обсяги експортних операцій здійснювалися з Російською Федерацією – 39,7 % від загального обсягу експорту, Польщею – 19,0 %; Угорщиною – 9,8 %, Туреччиною – 3,2 %; Німеччиною – 3,0 %; Білорусією – 2,7 %; Словаччиною – 2,6 %; Італією – 1,5 %; Болгарією – 1,4 %, Румунією – 1,3 %.

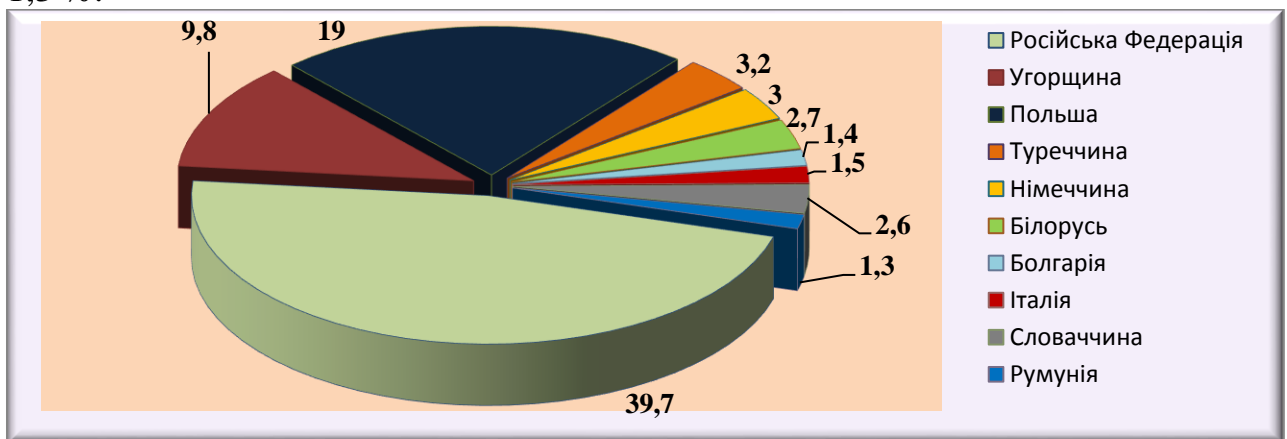

Рис. 5.3 Структура основних країн-експортерів товарів, %

Найбільші імпортні надходження здійснювалися з Російської Федерації – 62,2 %, США – 13,1 %, Канади – 4,1 %; Польщі – 2,8 %; Франції – 2,6 %; Китаю – 2,4 %, Німеччини – 1,8 %; Австрії – 1,1 %; Литви – 1,0 %.

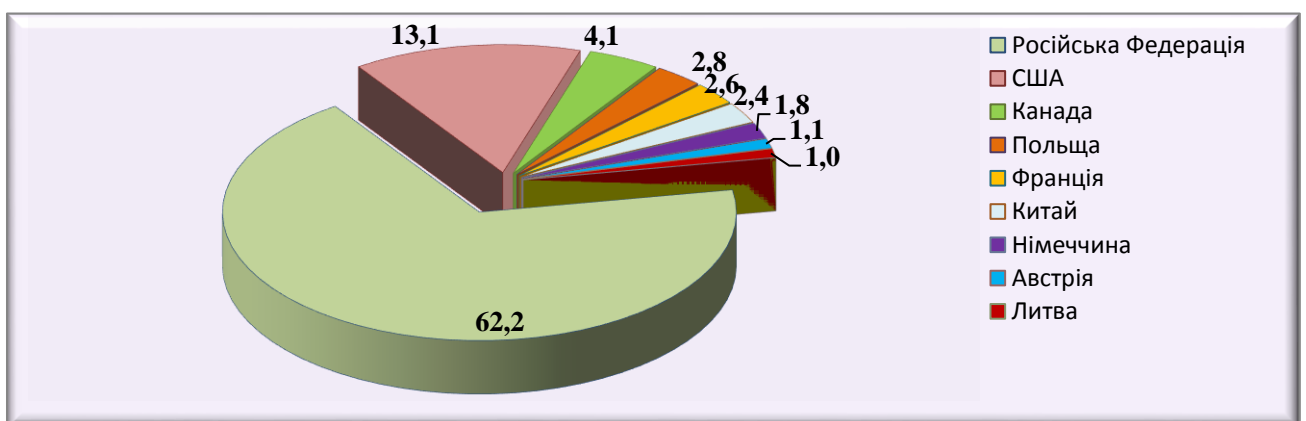

Рис. 5.4 Структура основних країн-імпортерів товарів, %

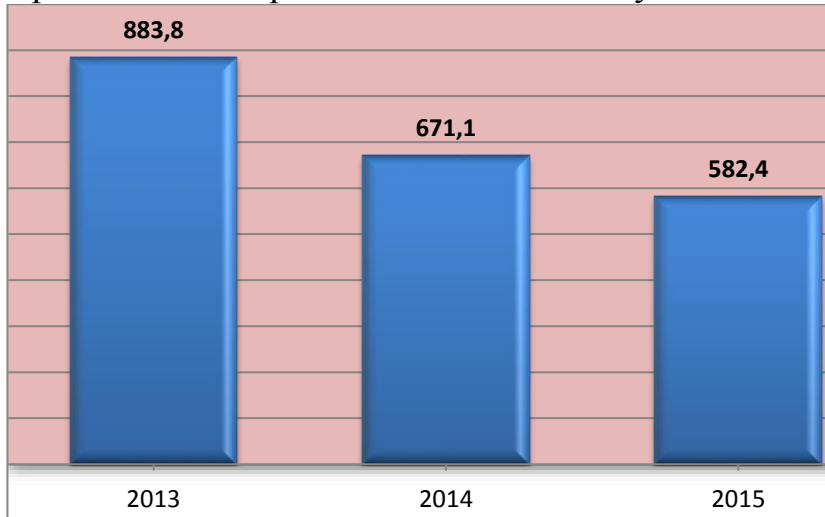
Основу товарної структури зовнішньої торгівлі області складають мінеральні продукти, недорогочінні метали та вироби з них, засоби наземного транспорту, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання, полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них, маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів, текстильні матеріали та текстильні вироби, вироби з каменю, гіпсу, цементу, продукти рослинного походження, готові продукти харчування.

6. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У 2015 році більшість підприємств, які займаються залученням іноземних інвестицій, через військовий конфлікт в регіоні, значно або повністю скоротили зазначену діяльність через ускладнення технологічного й виробничого процесу, виникнення логістичних проблем. Як наслідок, розвиток інвестиційної діяльності регіону характеризується значним зниженням та негативним інвестиційним кліматом.

В умовах АТО підприємства втратили ринки збуту на території непідконтрольній українській владі, розірвали коопераційні зв'язки з відповідними контрагентами. За таких умов стрімко знижується інвестиційна привабливість промислового комплексу області.

Обсяг прямих іноземних інвестицій на 31.12.2015 склав 582,4 млн дол. США, що на 7,7 % менше обсягів інвестицій на початок 2015 року, та в розрахунку на одну особу населення складає 263,8 дол. США. Протягом 2015 року обсяг прямих іноземних інвестицій в економіці області зменшився на 48,5 млн дол. США.

Рис. 6.1 Динаміка обсягів прямих іноземних інвестицій, млн дол. США

Обсяг освоєних **капітальних інвестицій** у 2015 році, за рахунок усіх джерел фінансування, склав 1826,5 млн грн, що на 73,9 % менше у порівнянні з 2014 роком та складає 0,7 % від загального обсягу по Україні.

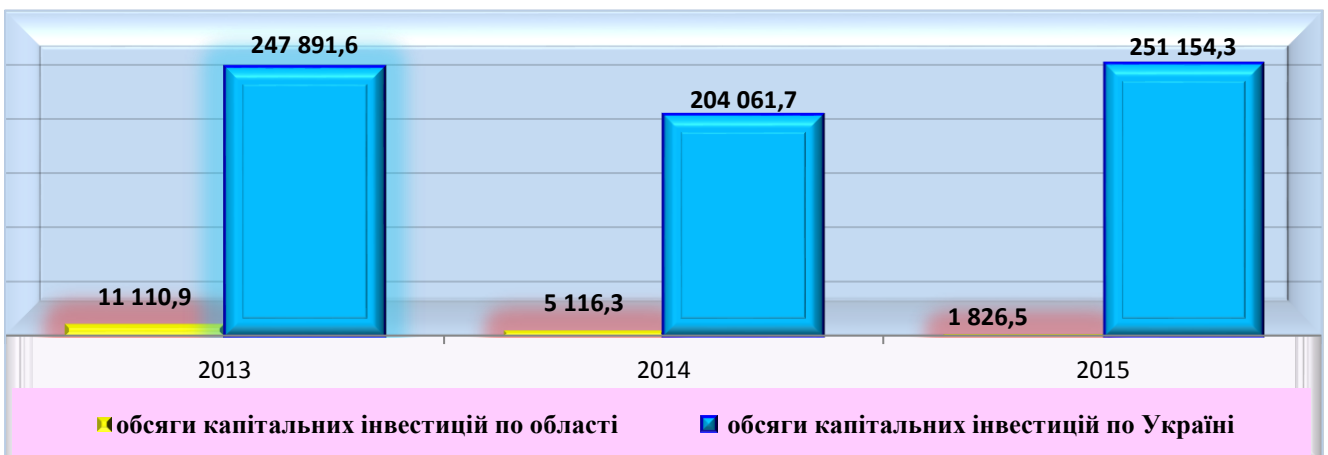

Рис. 6.2 Динаміка обсягів капітальних інвестицій, млн грн

7. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО

- ❖ Загальна площа житлового фонду – 17,8 млн м²;
- ❖ 726 об'єднань різних форм самоорганізації населення;
- ❖ 889 багатоквартирних будинків, загальною площею 2355,57 тис. м², в тому числі:
 - 174 ОСМД;
 - 26 житлово-будівельних кооперативів;
 - 526 домових комітетів.

❖ Водопровідне-каналізаційне господарство:

- ❖ спеціалізованих підприємств водопостачання – 9 одиниць;
- ❖ мережі водопостачання – 2855,2 км, у тому числі 792,5 км застарілих і аварійних;
- ❖ мережі водовідведення – 597,1 км;
- ❖ артезіанські свердловини – 440 одиниць;

- ❖ каналізаційні очисні споруди – 16 одиниць;
- ❖ каналізаційні насосні станції – 66 одиниць;
- ❖ водопровідні насосні станції – 116 одиниць.

Водопостачання населених пунктів області здійснюють 9 підприємств. Всього за рік ними видобувається близько 60 млн м³ води.

Водопостачання здійснюється в основному за рахунок підземних вод (більше 80 %) і лише частково – з поверхневих джерел.

Протяжність водопровідно-каналізаційних мереж складає 2,9 тис. км, на яких функціонує 51 водопровідна та 54 каналізаційних насосних станцій. Системи водопостачання працюють стабільно від водозаборів до виконавців послуг та їх споживачів.

Основна проблема водопостачання населених пунктів Луганської області обумовлена відсутністю механізму компенсації витрат на добування та транспортування питної води на територію непідконтрольну українській владі. Так, КП «Попаснянський районний водоканал» більше ніж 90 % видобутої води постачає на територію непідконтрольну українській владі, питання взаємовідносин з якою не передбачено діючим законодавством. Річна сума витрат на експлуатацію комплексу інженерно-технічних споруд становить 370 млн грн, сума збитків з яких складає 358 млн грн. Підприємство не має можливості розрахуватися за енергоносії, сплачувати заробітну плату, закуповувати матеріали, що може призвести до зупинки роботи підприємства та постачання питної води як на підконтрольну, так і на територію Луганської області не підконтрольну українській владі.

В області експлуатується 16 комплексів каналізаційних очисних споруд. Технічний стан практично всіх каналізаційних очисних споруд незадовільний, з них 10 потребують капітального ремонту. Із 66 каналізаційних насосних станцій 23 мають потребу модернізації – 33,8 %. Каналізаційних мереж – 801,9 км, у т.ч. ветхих і аварійних – 398 км – 49,9 %.

Очисні споруди зношені на 55-80 %. Внаслідок цього в регіоні загострилися екологічні проблеми. Потреба області у виконанні першорядних задач по забезпеченню безперебійного водопостачання 265,2 млн грн.

Система теплопостачання :

- ❖ спеціалізованих підприємств – 11 (117 котелень, в тому числі 117 в комунальній власності);
- ❖ котелень теплопостачальних підприємств – 117 (на природному газі);
- ❖ на балансі теплопостачальних підприємств – 411,6 км теплових мереж.

8.ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ

Демографічна ситуація в області залишається складною і погіршується через проведення антитерористичної операції в регіоні.

Протягом 2013-2015 років чисельність наявного населення Луганської області зменшилася з 2239,5 тис. до 2205,4 тис. осіб, але попри це входить до 10 найбільших за чисельністю населення областей України.

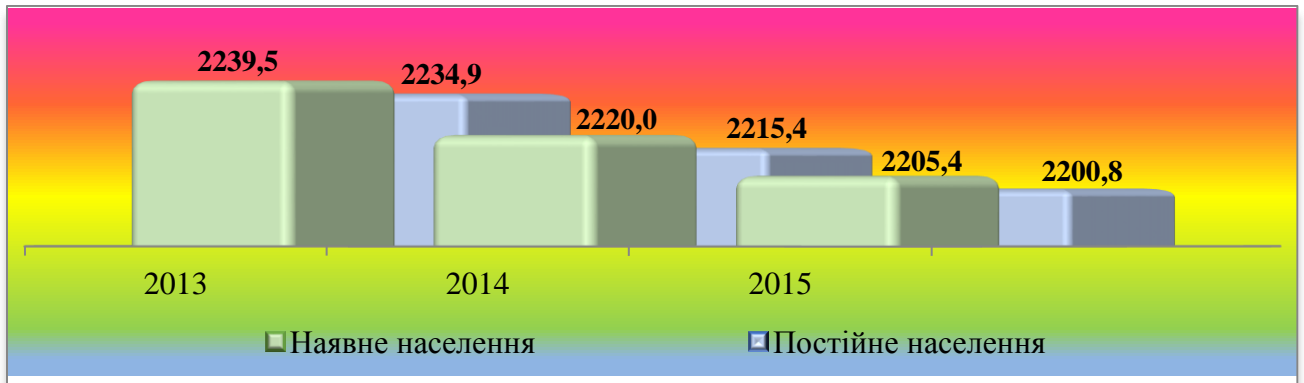

Рис. 8.1 Кількість наявного населення в Луганській області за роками, тис. осіб

На кінець 2015 року із 2205,4 тис. лише 711,6 тис. осіб наявного населення області, або 32,3 % від загальної кількості, проживають на території, де функціонують та здійснюють свою діяльність органи української влади. Крім того, зареєстровано близько 240 тис. осіб, які отримали статус внутрішньо переміщених.

Зміни в динаміці загальної чисельності населення визначаються змінами у розміщенні міського і сільського населення, що має істотний вплив на раціональне використання та оптимальний розвиток продуктивних сил, а також розвиток регіону в цілому. Отже, через військовий конфлікт існує проблема втрати не тільки територій, а й значної кількості міського населення, яке залишилось на них.

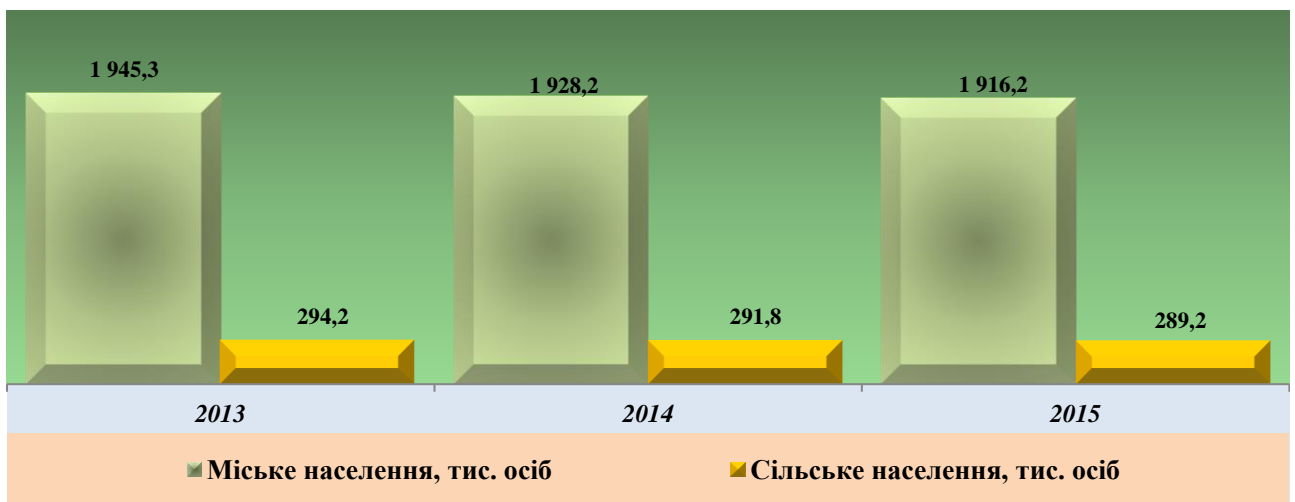

Рис. 8.2 Чисельність міського та сільського населення в Луганській області за роками

В умовах загострення суспільно-політичної ситуації зберігається негативна тенденція природного скорочення чисельності населення. Показник смертності в 2015 році майже втричі перевищує показник народжуваності (на 9128 осіб).

Рис. 8.3 Показники народжуваності та смертності за роками

Економічна активність населення

До початку проведення антитерористичної операції та ведення бойових дій на значній території області, спостерігалась динаміка до зростання кількості економічно активного населення в працездатному віці, але надалі, через негативні тенденції в економіці та ринку праці – відбулось скорочення. Так, в 2015 році спостерігалась найменша кількість економічно активного населення працездатного віку за останні 3 роки – 339,5 тис. осіб та, відповідно, найменша кількість зайнятого населення працездатного віку – 283,3 тис. осіб.

Рис. 8.4 Економічна активність населення працездатного віку

Зменшення питомої ваги зайнятого населення працездатного віку найбільш негативно впливає як на ринок праці зокрема, так і на економіку в цілому, адже фактично зайняте населення утримує не тільки населення поза межами економічної активності, але й економічно неактивне населення та безробітних.

Заробітна плата

На протязі 2013-2015 років в області, відбувалося щорічне зростання заробітної плати: у 2014 році – на 40 грн, у 2015 році – на 50 грн. Через загострення соціально-економічного становища в області у зв'язку з проведенням антитерористичної операції, підвищення заробітної плати суттєво відрізняється від загальнодержавного показника, який збільшувався у 2014 році на 215 грн, у 2015 році – на 715 грн.

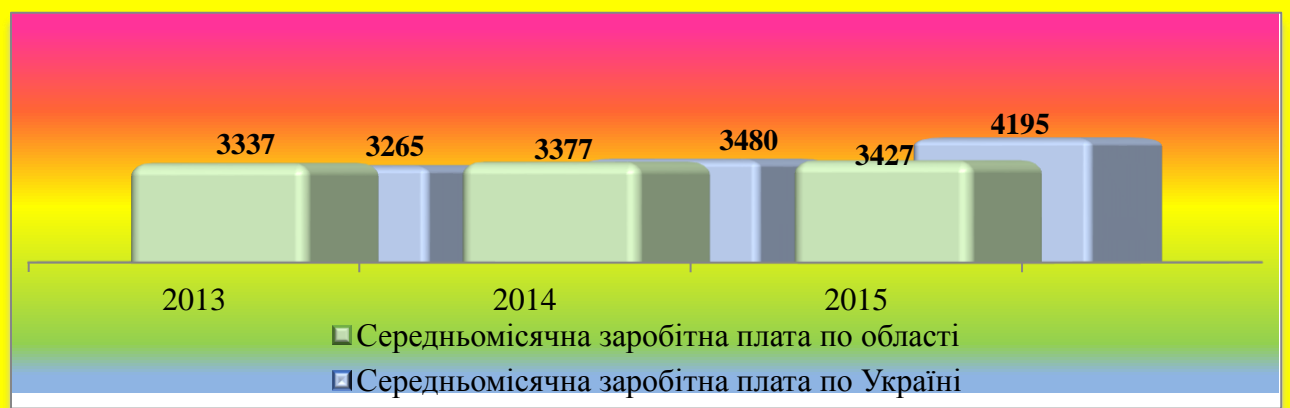

Рис. 8.5 Динаміка середньомісячної заробітної плати, грн

Через військовий конфлікт в регіоні, негативні зрушення в економіці України, зростання рівня цін на предмети споживання та послуги, індекс реальної заробітної плати значно скоротився та досяг нижчого рівня.

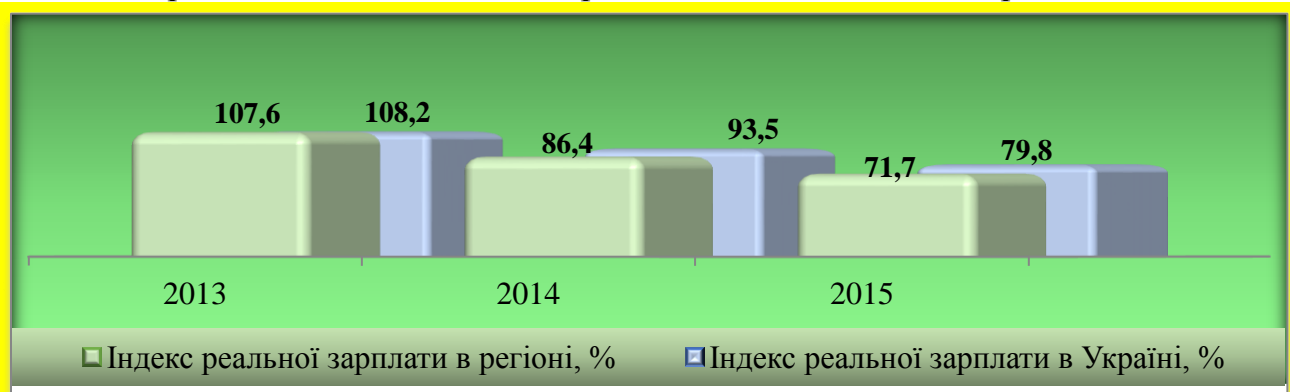

Рис. 8.6 Динаміка індексу реальної заробітної плати

Заборгованість із заробітної плати

Проблема **несвоєчасності виплати заробітної плати** – одна з найгостріших соціальних проблем, яка до цього часу залишається не вирішеною.

З початку 2013 відбулося стрімке зростання заборгованості по заробітній платі, що безпосередньо вплинуло на рівень життя населення.

Загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати (без урахування структурних одиниць підприємств, які звітують до органів державної статистики в інших регіонах України) станом на 01 січня 2016 року складала 506,8 млн грн. У порівнянні до попереднього року зростання склало 142,2 млн грн, або 39,0 %. Зростання заборгованості насамперед обумовлено перереєстрацією у 2015 році підприємств-боржників з непідконтрольної території на територію підконтрольну українській владі.

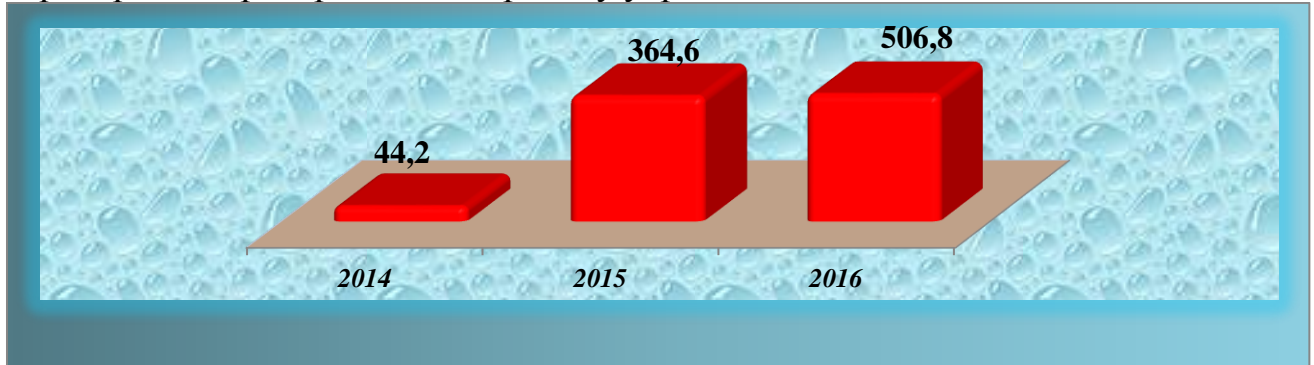

Рис. 8.7 Динаміка заборгованості з виплати заробітної плати (на початок року), млн грн

В структурі галузей економіки найбільша заборгованість відноситься до галузі промисловості та складає 441,9 млн грн, або 87,2 % від загальної суми заборгованості, будівництво – 27201,4 тис. грн, або 5,4 %, транспорт і зв'язок – 13908,1 тис. грн або 2,7 %, сільське господарство – 204,4 тис. грн, або 0,04 %, освіта – 142,7 тис. грн, або 0,03 %.

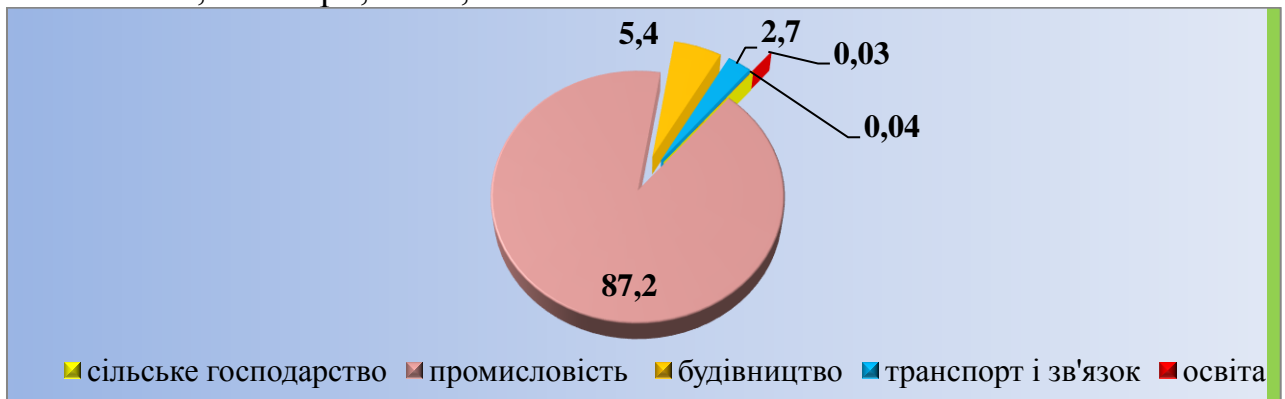

Рис. 8.8 Структура заборгованості з виплати заробітної плати по галузях економіки, %

Заборгованість із виплати заробітної плати, в такій важливій сфері як промисловість, викликає соціальну напругу в суспільстві та деморалізує робітників, що впливає на рівень їх мотивації та якісні показники роботи.

9. ОСВІТА

В середині 2014 року, через загострення ситуації в області, сфера освіти зазнала значних змін. Захоплення озброєними незаконними формуваннями частини територій області, обласного центру – м. Луганськ, де була сконцентрована найбільша кількість навчальних закладів усіх рівнів, негативно вплинуло на якісні та кількісні показники освіти в області, що надалі може негативно вплинути на рівень розвитку виробничих сил, економічних і техніко-технологічних чинників суспільства всієї області взагалі.

Дошкільні навчальні заклади. До настання кризи, пов'язаної з військовим конфліктом у 2014 році, спостерігалася тенденція до щорічного зростання кількості дошкільних закладів та дітей, які навчалися в них. Внаслідок проведення на території Луганської області антитерористичної операції кількість дошкільних навчальних закладів (далі ДНЗ) та дітей, охоплених дошкільною освітою, скоротилася на 58 % та 75 % відповідно. В 2015 році кількість ДНЗ збільшилася лише на 3 % і складала 237 установ, де навчаються 14998 дітей. В 2013 році, загалом по області, установ було в 2,3 рази більше (548) та навчалася в 4,2 разів більше дітей (63449 осіб).

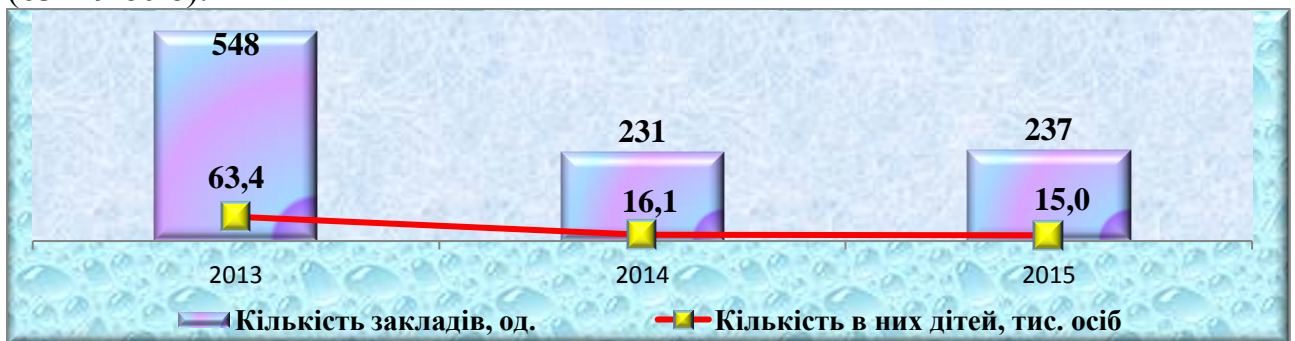

Рис. 9.1 Кількість дошкільних закладів та дітей в них

Загальноосвітні навчальні заклади. Через проведення антитерористичної операції у 2014 порівняно з 2013 роком кількість загальноосвітніх навчальних закладів зменшилася більш ніж у 2 рази (на 54,3 %). Відповідно зменшилася і кількість учнів усіх форм навчання, зі 170,9 до 58,6 тис. осіб (на 65,7 %).

В 2015 році продовжує зменшуватися кількість навчальних закладів та кількість учнів в них. У порівнянні з попереднім навчальним роком зменшення закладів склало 2,2 % та становило 308 одиниць.

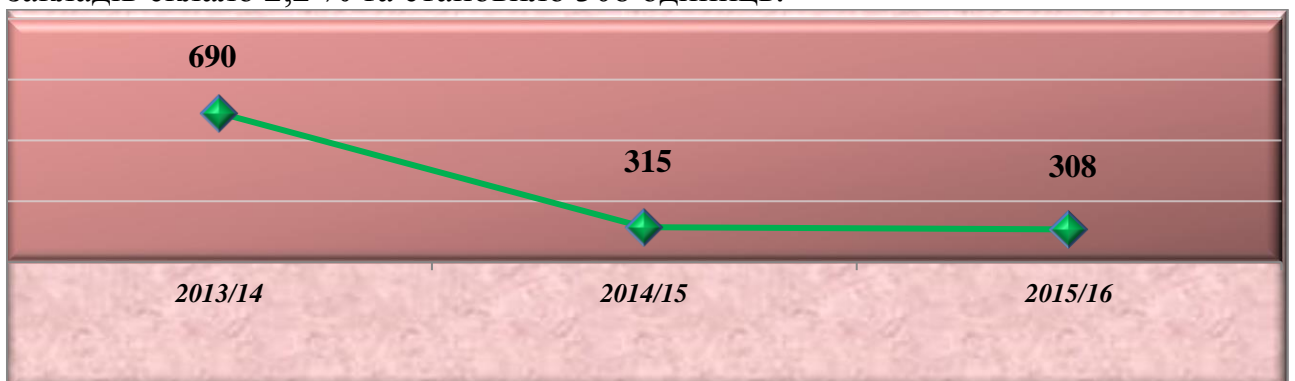

Рис. 9.2 Динаміка кількості загальноосвітніх навчальних закладів, од.

Кількість учнів у 2015 році зменшилася на 12,1 % та склала 51,5 тис. осіб, з них залишилося: в установах з денною формою навчання – 51,3 тис. осіб (99,6 %), з вечірньою, включаючи тих хто навчався заочно – 0,2 тис. осіб (0,4 %).

Найбільш актуальним є питання втрати значної кількості вчителів. Так, з 18,2 тис. осіб у 2013 році на початок 2015-2016 навчального року на підконтрольних територіях залишилося 6,1 тис. осіб або 33,5 %.

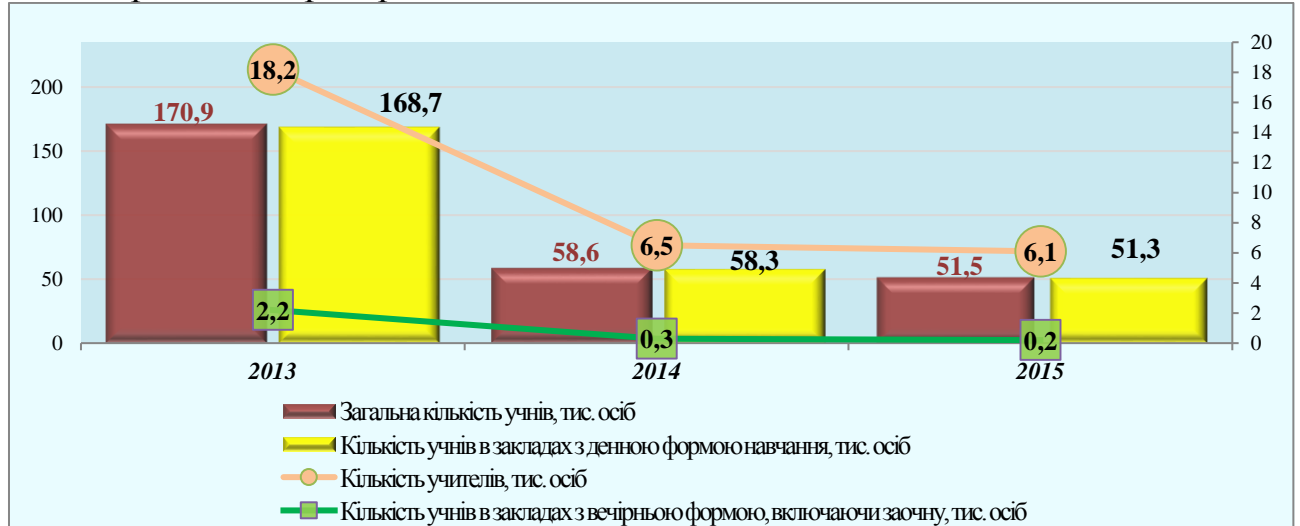

Рис. 9.3 Структура та динаміка зміни кількості учнів та учителів у загальноосвітніх навчальних закладах

Кількість профтехучилищ протягом 2013-2015 років зазнала істотних змін, так до 2013 року їх кількість складала 78. У 2014 році на території підконтрольній українській владі залишилося 28 навчальних закладів професійно-технічної освіти. На кінець 2015 року їх кількість зменшилася до 26 за рахунок об'єднання трьох навчальних закладів та припинення роботи Чорнухинського навчального центру. Відповідно до зменшення кількості навчальних закладів у 2014 році зменшився контингент учнів. У зв'язку з демографічною ситуацією в регіоні у 2014-2015 роках відбуваються незначні коливання контингенту учнів професійно-технічних навчальних закладів.

Так, у 2013 році до профтехучилищ було прийнято 13,5 тис. осіб, 2014 рік – 3,6 тис. осіб (26,7 % до 2013 року), в 2015 році – на підконтрольних українській владі територіях прийнято 3,8 тис. осіб (105,6 % до 2014 року).

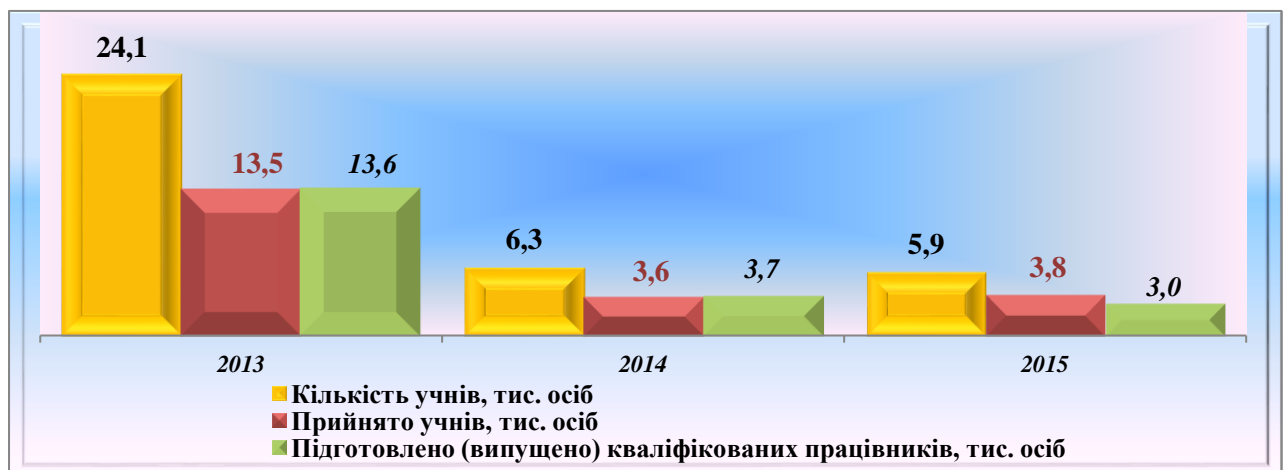

Рис. 9.4 Динаміка кількості, прийняття та підготовки учнів у профтехучилищах

Аналогічна ситуація відбувалась також і у вищих навчальних закладах.

Система вищої освіти. Кількість навчальних закладів I-II рівнів акредитації поступово зменшувалася: з 26 закладів у 2013 році до 10 закладів у 2014 році та на початок 2015 року їх кількість складала 8.

Підготовка фахівців для галузей економіки області ведеться за більш ніж 350 спеціальностями та напрямками.

Три ВНЗ, а саме: Луганський національний аграрний університет, Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка; Луганська державна академія культури і мистецтв тимчасово проводять свою діяльність на територіях міст Києва, Сум, Миколаєва та Харкова.

Після захоплення частини області незаконними озброєними формуваннями, кількість навчальних закладів, які залишилися на території України та здійснюють діяльність з підготовки студентів, зменшилася на 69,2 %. Заклади III-IV рівнів акредитації, які працюють на підконтрольній українській владі території, за цей період зменшилися з 8 до 4.

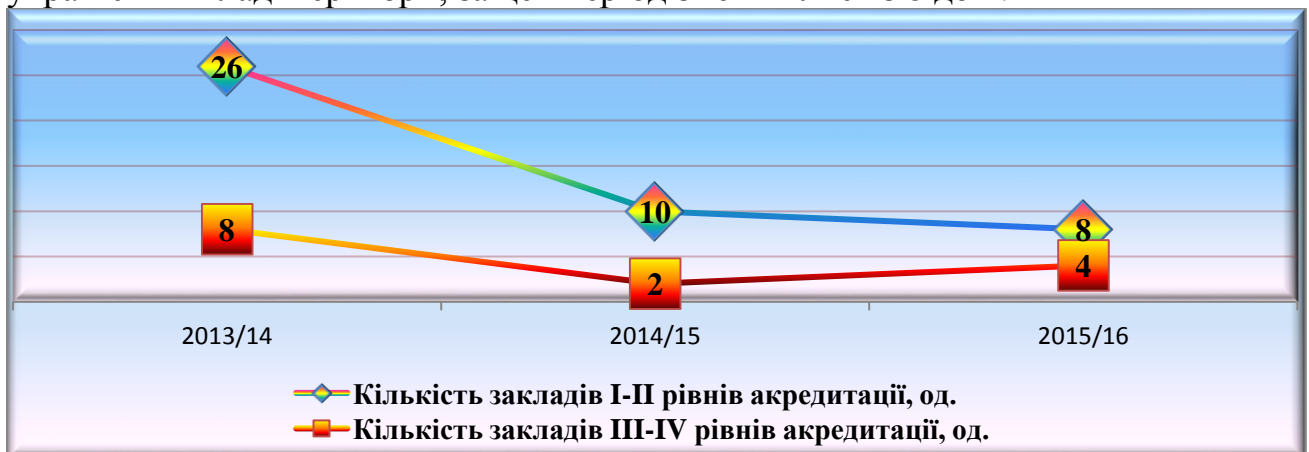

Рис. 9.5 Динаміка зміни кількості навчальних закладів I-II та III-IV рівнів акредитації

Кількість студентів в навчальних закладах I-II рівнів акредитації щороку зменшувалася. Так, якщо в 2013 році навчалось 15,3 тис. студентів, то у 2014 році їх кількість зменшена до 6,3 тис. осіб. Відповідно зменшувалася і кількість прийнятих на навчання з 4,7 до 2,8 тис. осіб та випущених студентів з 4,8 до 1,5 тис. осіб.

У 2015 році в навчальних закладах, які працюють на підконтрольній українській владі території, навчаються 6,1 тис. студентів (39,9 % до 2013 року), прийнято на навчання 1,7 тис. осіб (36,2 % до 2013 року), випущено 1,5 тис. студентів (31,3 % до 2013 року).

Рис. 9.6 Динаміка зміни чисельності студентів у навчальних закладах I-II рівнів акредитації

Щорічне зменшення кількості студентів також торкнулося і навчальних закладів III-IV рівнів акредитації.

Якщо в 2013 році у відповідних навчальних закладах навчалось 66,3 тис. студентів, то у 2014 році їх кількість зменшена до 17,6 тис. осіб. Відповідно зменшувалася і кількість прийнятих на навчання з 14,2 до 9,2 тис. осіб та зменшилась кількість випущених студентів з 25,9 до 5,5 тис. осіб.

У 2015 році в навчальних закладах III-IV рівнів акредитації, які працюють на підконтрольній українській владі території, навчалися 17,2 тис. студентів (25,9 % до 2013 року), прийнято на навчання 2,8 тис. осіб (19,7 % до 2013 року), випущено 5,5 тис. студентів (21,2 % до 2013 року).

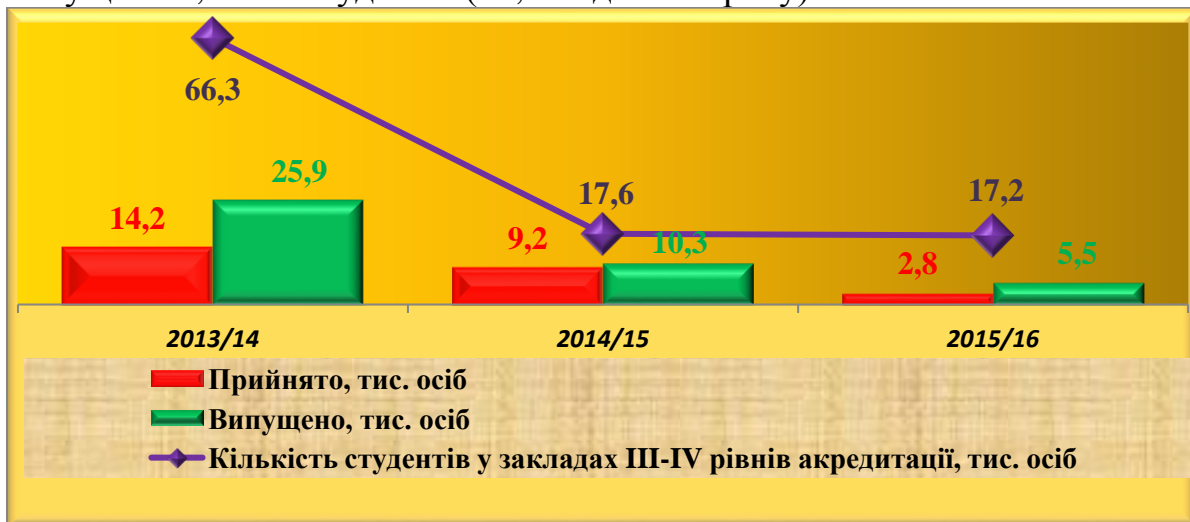

Рис. 9.7 Динаміка зміни чисельності студентів у навчальних закладах III-IV рівнів акредитації

10. ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Система охорони здоров'я Луганської області на підконтрольній українській владі території представлена: 27 лікарняними закладами, 7 диспансерами, 16 центрами первинної медико-санітарної допомоги, 3 станціями екстреної медичної допомоги, Дитячим туберкульозним санаторієм м. Северодонецьк, обласним будинком дитини м. Северодонецьк, обласним бюро судово-медичної експертизи.

Впродовж 2013-2015 років відбулось скорочення кількості лікарень: зі 126 у 2013 році до 27 у 2014 році. Кількість лікарень на підконтрольній українській владі території у 2015 році збільшилася у порівнянні з 2014 роком на 8 та склала 35 одиниць (129,6 %).

Кількість центрів первинної медично-санітарної допомоги з 2013 року зменшилася з 41 одиниці до 16 у 2014 році (в 2,6 рази). У 2015 році кількість центрів первинної медично-санітарної допомоги є незмінною.

Рис. 10.1 Динаміка зміни кількості медичних закладів

У 2015 році кількість лікарняних ліжок у медичних закладах на підконтрольних українській владі території збільшилася у порівнянні з 2014 роком на 46,9 % та склала 7,2 тис. у порівнянні з 2013 роком зменшення становить 66,0 %.

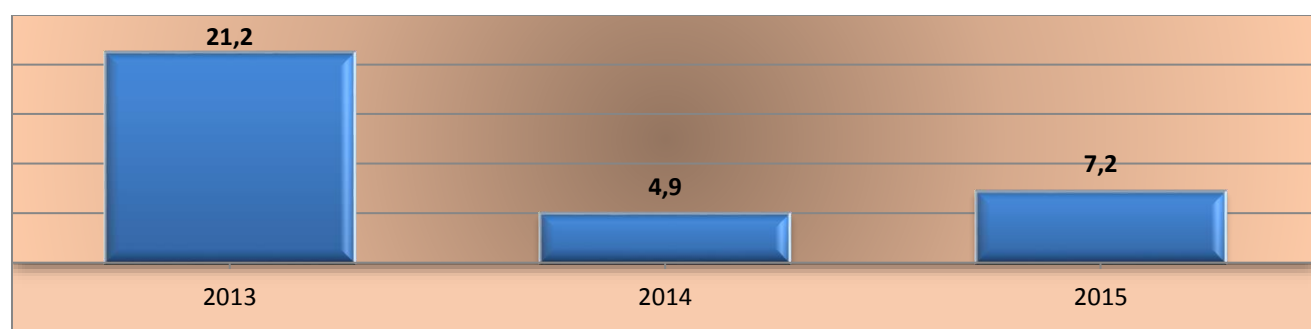

Рис. 10.2 Кількість ліжок у медичних закладах, тис.

У 2015 році на підконтрольній українській владі території кількість середнього медичного персоналу у порівнянні з 2013 роком зменшилась на 74,3 % та склала 5,3 тис. осіб, що на рівні 2014 року.

Кількість лікарів усіх спеціальностей у порівнянні з 2013 роком зменшено на 77,7 % та склало 2,1 тис. осіб, у порівнянні із 2014 роком збільшення склало 5,0 %.

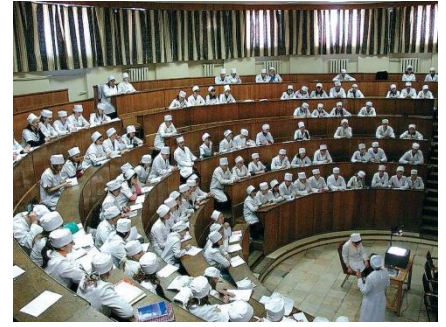

Рис. 10.3 Кількість працівників у медичних закладах, тис. осіб

11. КУЛЬТУРА

Культурне обслуговування населення закладами культури і мистецтв протягом року здійснювалося у 3 містах обласного значення та 12 районах, підконтрольних українській владі, 680 закладами культури і мистецтва, серед яких: 337 державних публічних бібліотек, 297 клубних установ, 4 кіноустановки, 3 театри, 1 філармонія, 8 музеїв, 29 шкіл естетичного виховання, 1 вищий навчальний заклад культури системи Міністерства культури України.

Серед об'єктів культури найбільша кількість відноситься до державних публічних бібліотек та закладів культури клубного типу. Кількість державних публічних бібліотек у порівнянні з 2013 роком зменшилася на 52,9 % та склала 337 одиниць. Кількість закладів культури клубного типу зменшилася з 555 у 2013 році до 297 у 2015 році.

Рис. 11.1 Кількість державних публічних бібліотек та закладів культури клубного типу

Рис. 11.2 Динаміка зміни кількості театрів, музеїв та демонстраторів фільмів

Кількість театрів, музеїв та демонстраторів фільмів, протягом 3 років також зазнала значних змін. Із 5 театрів на підконтрольній українській владі території залишилися 3. Музеїв у 2013 році налічувалося 18, у 2015 році їх залишилося 8. Кількість демонстраторів фільмів зменшилася з 11 у 2013 році до 4 у 2015 році.

12. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

До 2013 року кількість стадіонів з трибунами на 1500 місць сягала 55, у 2014 та 2015 році на підконтрольних українській владі територіях функціонувало 23 стадіони.

Показник кількості плавальних басейнів під впливом негативних факторів зменшився з 29 у 2013 році до 8 у 2015 році (або 27,6 % від показника 2013 року).

Рис. 12.1 Динаміка зміни кількості стадіонів, басейнів та кінноспортивних баз

Кількість приміщень для фізкультурно-оздоровчих занять, в т.ч. приміщень з тренажерним обладнанням, до 2013 року зростала і сягнула 975 та 378 одиниць відповідно. Але, надалі, у 2014 році показники зменшилися майже у 4 та 3,5 разів. У 2015 році на підконтрольних українській владі територіях відбулося незначне збільшення показників, які склали 310 та 111 приміщень відповідно.

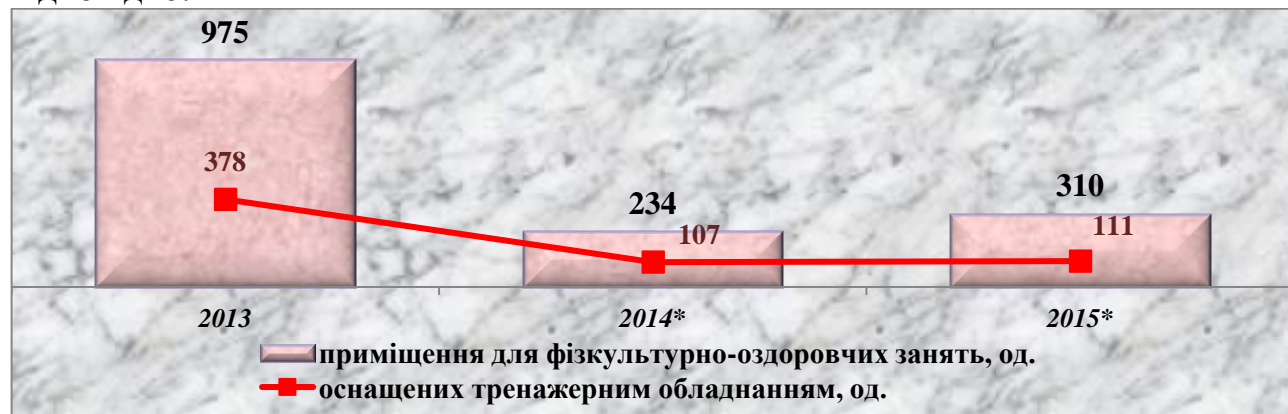

Рис. 12.2 Кількість та структура приміщень для фізкультурно-оздоровчих занять

Протягом останніх років найбільший акцент було націлено на створення спортивних майданчиків. Їх кількість на початок 2013 року досягла 3049 одиниць. Починаючи з 2014 року спостерігається значне зменшення майданчиків – втричі.

З 2015 року показник збільшується на 116 одиниць у порівнянні з 2014 роком і складає 1076 (35,3 %). Кількість додаткових майданчиків з тренажерним обладнанням та приміщень для фізкультурно-оздоровчих занять з площею менше 162 м² поступово зростають у 2015 році та складають 111 (25,4 %) та 370 (38,4 %) одиниць відповідно.

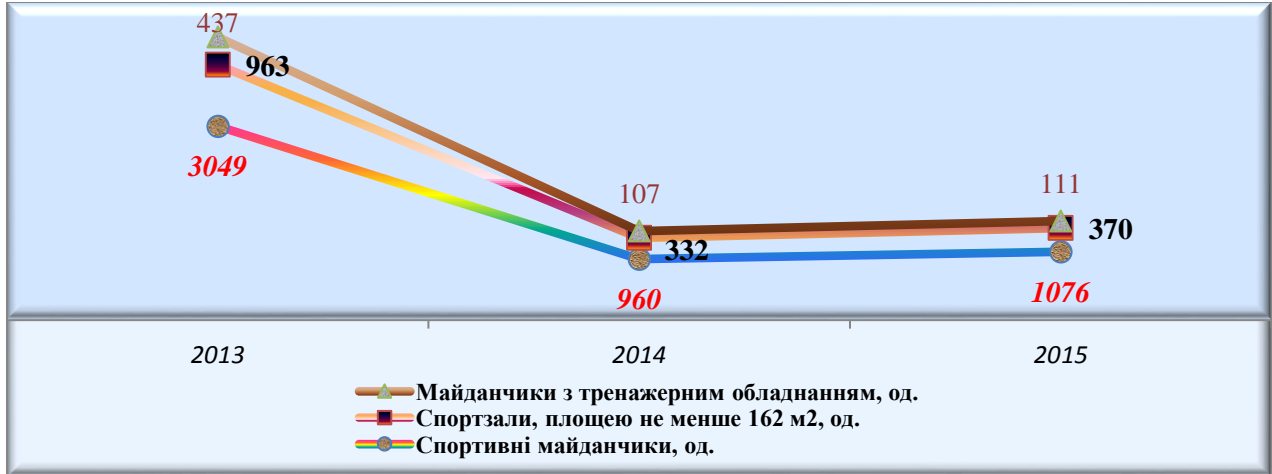

Рис. 12.3 Динаміка зміни кількості спортивних майданчиків, спортзалів та майданчиків з тренажерним обладнанням

В області діють 20 спортивних клубів. До занять фізичною культурою та спортом у спортивних клубах залучено 6148 осіб. Працюють 7 дитячо-підліткових клубів із загальною кількістю тих, що займаються – 777 дітей і підлітків.

Роботу із залучення широких верств населення до систематичних занять фізичною культурою та спортом проводять обласні організації фізкультурно-спортивних товариств «Спартак», «Україна», «Колос».